

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Pilismaróti Mesevár Óvoda

2028 Pilismarót, Iskola u. 2.

OM-azonosító: 031753
KRID-azonosító: 550706904

2024.

LEGITIMÁCIÓS ELJÁRÁS-**Az érvényességet igazoló aláírások**

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 25. § (1) alapján az intézmény Pedagógiai Programját az igazgató készítette el a nevelőtestület bevonásával.

.....
Szathmári Sándor Imréné
igazgató
P.H.

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 82. § (6) bekezdése alapján a szülői szervezet a Pedagógiai Programot véleményezte, támogatja annak megvalósítását.

.....
Sztrapati Adrienn
szülői szervezet elnöke
aláírás

A nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottak a Pedagógiai Program tartalmáról a tájékoztatást megkapták.

.....
Bocsik Ferencné
a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő foglalkoztatottak nevében
aláírás

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 26. § (1), 83. § (2) bekezdés g) által felhatalmazva a Pilismaróti Mesevár Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó/2024. (.....) számú határozatával jóváhagyta.

.....
fenntartó nevében
P.H.

A dokumentum jellege:
Nyilvános

Megtalálható:
<https://pilismarot.asp.lgov.hu/>

Hatályos:
A kihirdetés napjától

Érvényes:
A kihirdetés napjától visszavonásig

Verziószám: 1/2024.

Készült: 2 eredeti példányban
Iktatószám: 178/2024.

"Azt, hogy hogyan éljek, mit tegyek, mind az óvodában tanultam meg. Az egyetemen a bölcsesség nem volt különösebb érték, az óvodában azonban annál inkább.

Íme, amit ott tanultam:

Ossz meg mindent másokkal!

Ne csalj a játékban!

Ne bántsd a másikat!

Mindent oda tégy vissza, ahonnét elvetted!

Rakj rendet magad után!

Ne vedd el a másét!

Kérj bocsánatot, ha valakinek fájdalmat okoztál!

Evés előtt moss kezet!

Húzd le a vécét!

A frissen sült sütemény és a hideg tej tápláló!

Élj mértékkel!

Mindennap tanulj, gondolkodj, rajzolj, fess, énekelj, táncolj, játssz és dolgozz egy keveset!

Délutánonként szundíts egyet!

A nagyvilágban óvatosan közlekedj, fogd meg a társad kezét, és ne szakadjatok el egymástól!

Ismerd fel a csodát!"

Robert Fulghum: Már az óvodában megtanultam mindent, amit tudni érdemes
Park Kiadó, 1992.

TARTALOMJEGYZÉK

I.	BEVEZETŐ	6
	1. A pedagógiai program jogszabályi háttere	6
	2. Az intézmény adatai	7
II.	AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA	8
	1. Küldetésnyilatkozat	8
	2. Gyermekkép	11
	3. Óvodakép	12
III.	AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	14
	1. Az egészséges életmód alakítása	14
	2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	20
	3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	22
IV.	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	25
	1. Személyi feltételek	25
	2. Tárgyi feltételek	26
	3. Az óvodai élet megszervezése	28
	3.1. Napirend	28
	3.2. Hetirend	28
	3.3. Nevelőmunka dokumentációi	29
V.	AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE	31
	1. Az intézmény belső kapcsolatai	32
	2. Az intézmény külső kapcsolatai	34
VI.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI	37
	1. Játék	37
	1.1. Játékba integrált tanulás	40
	2. Verselés, mesélés	42
	3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	46
	4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	49
	5. Mozgás	52
	6. A külső világ tevékeny megismerése	56
	6.1. Matematikai tartalmú ismeretek szerzése	60
	7. Munka jellegű tevékenységek	63
	8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	68

VII.	A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE	74
VIII.	A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	76
IX.	KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK	79
	1. Inkluzív pedagógia-integráció, differenciálás	79
	2. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése	81
	3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése	83
	4. Tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek nevelése	84
	5. Tehetséges gyermekek nevelése	84
	6. Különleges ellátást igénylő gyermekek nevelése	85
	6.1. Diabéteszes gyermekek ellátása az intézményben	85
	6.2. Allergiás gyermekek ellátása az intézményben	86
	7. Szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek	88
	7.1. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése	88
X.	GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG	89
XI.	ZÖLD ÓVODA ALPROGRAM	93

I. BEVEZETŐ

1. A pedagógiai program jogszabályi háttere

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (Nkt.)
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény (Puétv.)
- a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet (Vhr.)
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény
- a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve, és a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának irányelve 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet
- a fenntartó helyi rendeletei, határozatai
- az intézmény hatályos alapító okirata
- az intézmény szabályozó dokumentumai (SZMSZ, Házirend)
- nevelőtestületi határozatok

2. Az intézmény adatai

Az intézmény neve	PILISMARÓTI MESEVÁR ÓVODA	
Az intézmény székhelye	2028 Pilismarót, Iskola u. 2.	
Az intézmény OM azonosítója	031753	
Telefonszám/fax	+36/33-470-150 +36/70-314-60-96	
E-mail	mesevar99@gmail.com	
Az intézmény fenntartója	Pilismarót Község Önkormányzata	
A fenntartó címe	2028 Pilismarót, Rákóczi F. u. 15.	
A költségvetési szerv gazdálkodási jogköre	önállóan gazdálkodó költségvetési szerv	
A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése		
kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése	
091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai	
091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai	
091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai	
096015	Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben	

II. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

1. Küldetésnyilatkozat

Óvodánk

- a köznevelési rendszer szakmailag önálló intézménye,
- a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény,
- a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel.

Pilismarót község gyermekeinek a gondozását, nevelését, képességeiknek kibontakoztatását és fejlesztését látjuk el.

Integrált nevelés keretében foglalkozunk hátrányos helyzetű, továbbá beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő és sajátos nevelési igényű gyermekekkel.

Alapelveink

- A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- A gyermekek egyéni sajátosságaira, érdeklődésére építjük képességeik fejlesztését.
- Nevelőmunkánk szerves része az egyéni bánásmód és a gyermekek differenciált fejlesztése.
- Nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását a gyermeki közösségben végezhető sokszínű, az életkornak megfelelő tevékenység, kiemelten a játék által.
- Egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre neveljük a gyermekeket.
- Az óvodai élet rugalmas szervezése biztosítja a gyermekek egyéni, kiscsoportos és csoportban történő tevékenykedését, játékszükségletének kielégítését.

- Figyelemmel kísérjük, követjük a gyermekek fejlődését óvodába lépésétől kezdve, a szülőket rendszeres időközönként tájékoztatjuk.
- Fontos feladatunknak tekintjük a kiemelt figyelmet igénylő, különleges bánásmódú gyermekek integrált nevelését, együttműködünk a nevelést-oktatást segítő külső szakemberekkel.

Óvodánkról dióhéjban

Pilismarót a Dunakanyar legszebb részén, Visegrád és Esztergom között helyezkedik el. Az óvoda a falu közepén, egy csendes mellékutcában található.

Három csoportban folyik a gyermekek nevelése. Az óvodai csoportok szervezése az életkor, a csoportlétszám, az óvoda gyermeklétszáma alapján történik, a nevelőtestület véleményének figyelembevételével.

Nevelőmunkánk során arra törekszünk, hogy pedagógiai programunk szellemében minőségi nevelőmunkát végezzünk

- sokoldalú tevékenységek biztosításával,
- élmények nyújtásával,
- szeretettel és türelemmel,
- a gyermekek egyéni tulajdonságainak és fejlettségének figyelembevételével,
- hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön a nevelésben,
- az óvodánkból kikerülő gyermekek az iskolai életet sikeresen kezdjék meg,
- érzelmileg gazdag, testileg egészséges felnőttekké váljanak.

Gyermekközpontú, befogadó óvodai nevelésünkkel törekszünk a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére.

Pedagógusainkat az elfogadás, a másság elfogadása, szociális érzékenység, a különbségek kezelésének képessége, segítő, támogató beállítódás jellemzi. A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük, dokumentáljuk, szükség esetén szakemberek segítségét kérjük.

Napirendünk legfontosabb jellemzője a rugalmasság, mely lehetővé teszi, hogy minél hosszabb ideig játszhassanak a gyermekek.

A gyermekek mozgásfejlesztésében maximálisan kihasználjuk a helyi adottságokat. Környezettudatos magatartásmintát közvetítünk számukra, a ZÖLD Óvoda szellemsége jegyében (*komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés...*).

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. A szülőkkel való kapcsolat elmélyítése érdekében többféle találkozási, együttműködési lehetőséget szervezünk. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Hisszük, hogy az óvodapedagógusok és a szülők egymást segítő, megbecsülő nevelőpartnerként hatékonyabban segíthetik a gyermekek fejlődését.

Óvodánk kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek

- az óvodába lépés előtt (*bölcsőde és egyéb szociális intézmények*),
- az óvodai élet során (*pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények*),
- az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében (*iskolák*).

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.

Úgy gondoljuk, ha a gyermekek jól érzik magukat az óvodában, ha a szülők biztonságban érzik gyermekük fejlődését, akkor nyugodt szívvel bízzák ránk legnagyobb kincsük, a gyermekük nevelését.

2. Gyermekkép

Az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A gyermek személyiségének szabad kibontakozásában az őt körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön.

Alapvető célunk olyan gyermekek nevelésének elősegítése, akik

- szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a gyermekközösségben,
- magatartás és viselkedéskultúrájuk koruknak megfelelően fejlett, udvariasak,
- egészségesen élnek, érzelemben gazdagok, önfeledten játszanak, mozognak, tevékenykednek,
- az őket körülvevő világra rácsodálkoznak, felfedezik szépségeit, megértik összefüggéseit és képesek lesznek megóvni azt,
- jó kapcsolatteremtő képességekkel rendelkeznek, társaikkal együttműködésre képesek, problémájukat kis segítséggel megoldani képesek,
- szívesen és változatosan használják az anyanyelvüket,
- alkalmazható tudás és optimális fejlettségi képességszintek birtokában kezdik meg iskolai tanulmányaikat.

Óvodánk nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

3. Óvodakép

Az óvoda funkciói

- óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció.

Pedagógiai programunkat a magyar óvodai neveléstörténet hagyományaira, pedagógiai-pszichológiai eredményeire, nemzeti sajátosságainkra és saját gyakorlatunkra építjük, kiemelt szerepet szánva a gyermekeket megillető jogoknak és az egyenlő hozzáférés elvének.

12

Óvodánk, miközben teljesíti az óvoda funkcióit,

- a gyermekekben megteremti a következő életszakaszba (*kisiskolás korba*) való átlépés belső pszichikus feltételeit,
- pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodás-korú gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit,
- segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának alakulását.

Az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.

Óvodánkban érvényesülnek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

Nevelésünk célja az, hogy elősegítse

- az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését,
- a hátrányok csökkenését,
- mindezt az életkori és egyéni sajátosságok,
- valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

A nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermek személyiségéhez igazodnak.

Az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékokra,
- az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmak közvetítéséről,
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A nemzetiséghez tartozó és a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk

- az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését,
- multikulturális nevelésen alapuló társadalmi integráció lehetőségét.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladatai

Feladatunk az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, valamint
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

14

1. Az egészséges életmód alakítása

Egészségfejlesztésünk célja

- a gyermekek egészséges életvitel iránti igényének alakítása,
- a gyermekeknek adekvát és rendszeres életritmus, napirend kialakítása,
- gyermekeink szokjanak ahhoz, hogy
 - egészségesen éljenek,
 - elsajátítsák az alapvető higiénés szokásokat, ismereteket,
 - egészségesen táplálkozzanak,
 - megszokják a rendszeres, mindennapi mozgást,
- a lelki egészség, a jó közérzet támogatása,
- az optimális személyiség és társas készségek fejlődésének figyelemmel kísérése és támogatása,
- az óvoda és a család egészségnevelő feladatainak összehangolása.

Egészséges életmódra nevelés területei

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- a testi képességek fejlődésének segítése,
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,

- az egészséges életmód, testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása,
- megfelelő szakemberek bevonásával, szülővel, óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az óvodapedagógus feladatai

Az egészséges és kulturált életmódra nevelés, a személyes fejlesztés céljainak feladataiba ágyazása kapcsán feladatai

- az egészséges életmód alakítása,
- a testi-lelki egészség védelme,
- az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása,
- együttműködés a családokkal, különös tekintettel a sajátos nevelést igénylő gyermekek vonatkozásában,
- gyermek készségeinek fejlesztése (*alkalmazkodás, örömkészség, énkép, ön- és társismeret, elfogadás, konfliktuskezelés...*),
- segítségnyújtás a szülők igényeit figyelembe véve.

Fontosnak tartjuk, hogy

- a kialakítandó szokások megfeleljenek a gyermekek életkorának, testi, szellemi és lelki sajátosságainak,
- a felállított szabályok érthetőek és teljesíthetőek legyenek, megismerésük és megtanulásuk fokozatosan történjen,
- a szokások kialakításában, a rögzítésben biztosított legyen a differenciált segítségnyújtás,

- a szokások elsajátításához szükséges készségeket fejlesszük,
- a kontroll, szükség szerint a korrekció biztosítása a gyermekek számára,
- a helyes viselkedés rögzítése, a pozitív visszacsatolás megléte,
- legyen jelen a követendő, pozitív modell (*gyermek, felnőtt*), s legyen jó kapcsolat közöttük,
- a szokás kialakításához társuljon pozitív érzelem, s ez fokozatosan terelődjön át az eredményekre,
- a gyermekek jussanak sikerélményekhez a fejlesztés során.

Óvodánkban kialakítandó és rögzítendő szokások

Táplálkozási szokások

- Étkezések ritmikus időben történő elosztása, napirendbe épülése.
- Egyéni igény szerinti folyadék biztosítása a nap bármely szakaszában.
- Az életkori sajátosságokat kielégítő, mennyiségileg elegendő, minőségileg megfelelő ételek biztosítása az étrendben.
- Kulturált étkezési szokások kialakítására törekvés
 - esztétikus, alkalomhoz illő teríték,
 - helyes evőeszköz-használat,
 - kulturált, nyugodt étkezés,
 - étkezés közbeni helyes viselkedés.
- Segédkezés, majd önálló munkavégzés az étkezés előkészületeiben (*önkiszolgálás, naposi rendszer*).
- Egyéni étrend biztosítása orvosi javaslatra (*pl.: tejfehérje allergia...*).

Higiénés szokások

- A test tisztán tartása (*mosakodás, körömkefe használata, törölközés, fogápolás, hajápolás...*).
- Az óvodában folyó élethez, az időjáráshoz igazodó ruházat kérése.
- Környezeti higiéné: berendezések, eszközök, felületek tisztán tartása, váltócipő használata...

- A betegségek megelőzéséhez, az egészség megőrzéséhez kapcsolódó szokások, szabályok elsajátítása, betartása (*köhögéskor, tüsszentéskor..., orrfújás technikájának megtanítása*).
- Jellel ellátott fogas a gyermek ruháinak, cipőjének tárolására.
- Jellel ellátott fogmosópohár, törülközőtartó, fésűtartó szolgálja a gyermek saját testének higiénés védelmét.

A pihenés-alvás szokásai

- A nyugodt légkör megteremtése, a zavaró ingerek megszüntetése az óvodapedagógus feladata.
- A gyermek alvási szokásainak tiszteletben tartása (*cumi, kedvenc állat...*).
- Egyéni alvásszükséglet figyelembevétele.

Óvodánk egészségmegőrzés érdekében tett lépései

- egészséges fizikai környezet megvalósítása,
- egészségvédő példamutatás,
- gyümölcs-, zöldségnap (*egészséges táplálkozási szokások alakítása*) ...

Mentálhigiéné

A mentálhigiéné célja

- a gyermekek számára biztosítani az optimális intellektuális és érzelmi fejlődést,
- a kiegyensúlyozott személyiség kialakulását,
- a lelki egyensúly megtartását.

Az óvodáskor kiemelt szerepet kap a személyiségfejlődésben, ezért feladataink és felelősségünk jelentős. Ismert, hogy a gyermekkorban elszenvedett pszichés sérülések mélyrehatóan befolyásolják személyiségünk fejlődését.

Pszicho-szociális higiéné

A másik jelentős egészségnevelési terület a pszicho-szociális higiénés nevelés.

Ebben a nevelési folyamatban teljesedik ki a gyermekek szocializációja, harmonikus lelki fejlődése.

Ezek a nevelési folyamatok úgy oldhatók meg eredményesen, ha az óvodánk

- légköre harmonikus,
- biztonságérzetet nyújtó,
- társas kapcsolatokat formáló,
- a személyiség szabad kibontakozását elősegítő,
- mintát ad a helyes szociális magatartási formákra,
- támogatja az alkalmazkodási mechanizmusok kialakulását.

A lelki egészségfejlesztés célja, hogy

- elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést,
- támogassa a gyermek környezetéhez történő alkalmazkodását,
- pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érintő változásokra.

Testedzés, testmozgás

A mozgás mindennapjaink szerves része. A mozgás, a sportolás befolyásolja testi-lelki egyensúlyunkat, hatással van teljesítőképességünkre, örömet okoz, és elősegíti a szervezet helyes működését, karbantartását.

Ahhoz, hogy mozgásaink az adott körülményeknek megfelelőek és koordináltak legyenek, edzésre, gyakorlásra van szükség. A ceruzafogást, a finommotoros tevékenységeket ugyanúgy célszerű gyakorolni, mint a nagy terjedelmű mozgásokat.

A mozgáskészség fejlődése, fejlesztése pozitív hatással van a többi készség fejlődésére is.

A gyermekeknek életkori sajátosságaiknak megfelelően nagy a mozgásigényük. A szervezet kiegyensúlyozott működéséhez szükséges mozgásigényt igyekszünk kielégíteni, mely alkalmas

- a többletenergia levezetéséhez,
- az aktív pihenéshez,
- a kötött figyelem feloldásához,
- a szervezet megfelelő működéséhez, karbantartásához (*keringési, légzési rendszer*),
- a tanulási folyamatok elősegítéséhez.

A szabadban, jó levegőn való tartózkodás, és az ott végzett mozgás még jobban elősegíti a szervezet ellenálló képességének növelését.

Célunk a mozgás, a sportolás igényének kialakítása, mely önmagunk iránti felelősségünk egyik ismérve.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- A mozgáson keresztül az értelmi és szociális képességek fejlesztése, kiemelve a tartásjavítást és a mozgásügyesség fejlesztését (*prevenció szemlélet*).
- Képességfejlesztés a gyermek mozgásfejlődési jellemzőinek figyelembevételével.
- Ingergazdag környezet biztosítása, sokoldalú és megfelelő intenzitású fejlesztés a mennyiség és minőség összhangjával.
- Koordinációs képességek
 - a két testfél mozgásának összerendezése,
 - a testtudat fejlesztése (*testkép és testfogalom, testséma*),
 - az alapmozgások koordinációjának javítása, valamint
 - a szem-kéz koordináció fejlesztése.
- A mindennapi, levegőn történő szabad mozgás biztosítása (*időjárási tényezők figyelembevételével*).
- Igény és lehetőség szerint különféle sportfoglalkozások napirendbe történő illesztése.
- A térpercepció fejlesztése.
- Életkornak megfelelő terhelés, állóképesség fejlesztése.

2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az azonos életkorú gyermekek között is vannak eltérések személyiségük fejlettségét illetően. Az individualizálás a gyermekek közötti különbségek felismerésére épülve minden gyermeket figyelembe vesz, a maga fejlettségi szintjén.

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága magatartásának érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy óvodába lépéskor

- az intézmény foglalkoztatottjai és a gyermek,
- a gyermekek egymás közötti,
- valamint a foglalkoztatottak egymás közötti kapcsolatát pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

Így a gyermeket az óvodában

- érzelmi biztonság,
- állandó értékrend,
- otthonosság,
- derűs,
- kiegyensúlyozott,
- szeretettelgi légkör veszi körül.

Mindezért szükséges, hogy

- már óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket,
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását és engedjen teret önkifejező törekvéseinek,
- az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit, nevelje a gyermeket annak elfogadására/megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a minőségi együttlét, a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. A közös ünnepekkel, a születésnapok bensőséges megtartásával segítjük a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését, szokás- és normarendszerének megalapozását.

A gyermek nyitottságára építve elősegítjük, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, szülőfökhöz és a családhoz való kötődés alapja.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az intézmény valamennyi foglalkoztatottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az intézmény együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel (*fejlesztő pedagógus, pszichológus, logopédus, gyógypedagógus... stb.*).

Közösségi-magatartási szokások és szabályok

- köszönési formák,
- a megszólítás helyzetei,
- a kérés különböző formái és helyzetei,
- a társakhoz való viszony, az alkalmazkodás,
- a felnőttekhez való viszony,
- az együttes játékhelyzetek.

3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk.

A gyermek azokban a helyzetekben tud görcsök nélkül kommunikálni, ahol közvetlen személyes kapcsolat jön létre, ahol módja van az élmények és cselekvések nyelvi kifejezésére. A beszédkapcsolatban, kommunikációban az egyediség, az egyénre irányuló érdeklődés, az empátikus magatartás alapvető feltétel.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása „beszélő” környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek

- természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére,
- a gyermek meghallgatására,
- a gyermeki kérdések támogatására és
- a válaszok igénylésére figyelmet fordítunk.

A „beszélő magatartást” akkor sajátítja el a gyermek, ha

- érzelmi biztonságban van,
- derűs, kiegyensúlyozott, szeretettel a légkör,
- tapasztalja a személye iránti érdeklődést,
- ha türelmesen kivárjuk gondolatainak, érzelmeinek kifejezését.

Az óvodapedagógus feladatai

- Segítse a gyermekeket abban, hogy meg tudják fogalmazni érzéseiket, gondolataikat.
- Teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermekek kreatívan rögtönözzenek, improvizálhassanak, az anyanyelvvvel is játszhassanak.

- A gyermekek beszédaktivitását teljes odafordulással, aktív figyelemmel és a gondolataikhoz kapcsolódó kérdésekkel tartsa ébren.
- Az óvodapedagógus magatartása alapvetően legyen érdeklődő.

Az értelmi fejlesztés és nevelés

Óvodánk a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataikra, élményeikre és ismereteikre építve biztosít változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Aktív cselekedéssel igyekszünk eljuttatni őket a tapasztalaton alapuló gondolkodásig, fogalomalkotásig.

Az értelmi nevelés további feladatai

- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetben való gyakorlása.
- Az értelmi képességek fejlesztése (*érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség*).
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Segítse a gyermekeket a hétköznapi tárgyak, események megfigyelésében.
- Érdekes anyagokat kínáljon a további játékhoz, munkához.
- Segítse a gyermekek felfedezéseit jól megtervezett tevékenységekkel.
- Személyes érdeklődése, kíváncsisága legyen minta a gyermekek számára.
- Tudjon „együtt gondolkodni” a gyermekekkel.
- Konstruktivitást igénylő feladatokat, problémahelyzeteket kínáljon.
- A fejlesztés a gyermek egyéni fejlettségi szintéhez és fejlődési tempójához igazodjon.

- Úgy tervezze/szervezze a tevékenységeket, hogy azok minél több érzékszervre hassanak (*látás, hallás, mozgás, verbális kommunikáció...*), ezek együttesen szolgálják a tanulást.
- Tervezzen cselekvésbe ágyazott, cselekedtető és gondolkodtató tevékenységeket annak érdekében, hogy felkeltse a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1. Személyi feltételek

A pedagógusok és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő foglalkoztatottak összehangolt munkája járul hozzá nevelésünk eredményességéhez.

Az intézmény nyitvatartása alatt **óvodapedagógus** foglalkozik a gyermekekkel. A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, ugyanakkor kulcsszereplője a pedagógus, mivel jelenléte a nevelés egész folyamatában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.

Egy gyermekcsoport életét két óvodapedagógus szervezi. Fontosnak tartjuk, hogy az egy csoportban dolgozó két óvodapedagógus megértse egymást, összhangban tudjon tevékenykedni a mindennapok során. Együtt tervezik a nevelési év feladatait, összehangolják a munkájukat, a tennivalókat, s munkamegosztással dolgoznak. Pedagógiai elveiket, s nevelési gyakorlatukat egyeztetik.

A nevelő-oktató munkát közvetlenül segítőik is a gyermeket nevelő felnőttek közé tartoznak. Ők éppen úgy, mint a pedagógusok, magatartásukkal, teljes lényükkel, beszédstílusukkal, öltözködésükkel... hatást gyakorolnak a gyermekekre.

A **pedagógiai asszisztens** segítséget, támogatást nyújt a pedagógusoknak a nevelés-oktatás folyamatában.

Az óvodapedagógusok nevelőmunkáját minden csoportban egy **dajka** segíti, aki a pedagógiai munka hatékonysága érdekében a pedagógus segítő társaként, annak irányítása mellett végzi feladatait.

Sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztéséhez **speciálisan képzett szakember** közreműködését igényeljük.

2. Tárgyi feltételek

Óvodánk a „20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról” módosult felszerelésjegyzékben leírtakkal rendelkezik, pótlásuk folyamatosan történik.

Környezeti adottságok

Megfelelő környezeti adottságokkal rendelkezünk ahhoz, hogy gyermekeink részére egészséges és esztétikus környezetet, megfelelő ismeretanyagot, tapasztalási lehetőséget biztosítsunk.

Épület, belső tér

Az óvoda berendezése a gyermekek biztonságát, egészségének óvását és mozgásterének biztosítását szolgálják. A tárgyak, bútorok a gyermek méreteinek megfelelőek, könnyen mozgathatók, a játékok és az eszközök elérhető helyen találhatóak. A belső tér tárgyai dominánsan természetes anyagokból készültek.

Óvodánk anyagi lehetőségeihez mérten kellő mennyiségű játék, könyv, eszköz... áll a gyermekek rendelkezésére, de a készlet állandó fejlesztésre/bővítésre szorul. Ehhez a forrásokat a költségvetés, a különböző pályázatok, alapítványok, szülői segítség... biztosítja.

Megfelelő munkakörnyezet kialakításával igyekszünk a foglalkoztatottaknak lehetőséget biztosítani a minőségi nevelőmunkához.

A szülők/egyéb vendégek személyes fogadására a nevelői szobában és az igazgatói irodában van lehetőség.

A meglévő tárgyi eszközeinkre igyekszünk vigyázni, megóvni, felújítani.

Udvar, játszótér

Az udvar a gyermek szabadban végzett tevékenységének kiszolgálója, élettere.

Rögzített és mobil tárgyak, eszközök segítik a gyermekek mozgásfejlődését, sokféle mozgás gyakorlására adnak módot. A gyermekek számára biztosítjuk egész éven át

az udvari kinn tartózkodást, a víz és napfürdőzés, továbbá a természetes mozgás és tevékenykedés lehetőségét. Szívesen vesszük igénybe az óvodánk környezetében meglévő játszótér, sportpálya, természeti környezet (*patakpart...*) nyújtotta mozgás és egyéb fejlesztési lehetőségeket.

A beszerzés, felhasználás alapelvei

Óvodánk felszerelése, eszközeink a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelőek, programunk megvalósítását szolgálják.

A tevékenységek sokasága számára biztosítottak az eszközök, melyek a gyermekek játékanak, mozgáslehetőségének, s számtalan egyéb jellegű tevékenységeinek alapfeltétele.

Az eszközök beszerzésénél elsősorban a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével arra törekszünk, hogy

- minőségileg megfelelő eszközök legyenek, melyek
- nem károsítják a gyermekek egészségét,
- esztétikusak,
- céljainknak megfelelnek és
- gazdaságosak.

3. Az óvodai élet megszervezése

3.1. Napirend

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi.

Fontosnak tartjuk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. Ugyanakkor az egyéni, differenciált fejlesztésekre is lehetőséget biztosítunk.

A napirenden belül figyelembe vesszük az egyes tevékenységek időigényét. A napirend - annak megfelelően, ahogy az évszakok változnak, vagy a gyermeki tevékenységek ezt indokoltá teszi - változtatható, módosítható.

A gyermekek szokásrendszerének kialakításával biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát.

3.2. Hetirend

A hetirendben - a napirendhez hasonlóan - vannak stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek, ugyanakkor lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján a rugalmasságra, a változtatásra.

A hetirend segíti a tervező- és szervezőmunkát, csoportjaink zökkenőmentes működését.

- A hetirendnek életkortól függően naponta biztosítani kell a tervezett és rendszeres mozgásfejlesztést.

A keret és az időtartam változó.

Szervezhető kezdeményezett vagy kötött formában.

Heti egy alkalommal, minden korosztály számára kötelező mozgás foglalkozás szervezése.

Más napokon az óvodapedagógus felajánlja (*mindennapos mozgás keretén belül*) az egészségfejlesztő mozgást, a résztvevők részképességeinek fejlesztésére törekedve.

A középső és nagycsoportosok heti rendszerességgel a Nyíró Csaba Sportcsarnokban mozognak.

- Az óvodapedagógusok 5-35 perces csoportos foglalkozásokat terveznek, szerveznek a gyermekek életkorának, fejlettségének megfelelően.

A közös tevékenykedtetések célja, hogy fejlődjön együttműködő képességük, feladattudatuk.

- A felajánlott, választható műveltségterületeket integráló tevékenységet célszerű úgy kialakítani, hogy naponta folyamatosan legyen lehetőség a művészeti tevékenységekre, amelyek a szabad játék keretén belül szervezhetőek.

A csoportokban felajánlott tevékenységek választhatóak, nagyoknak kötelezően választható lehetőséget jelentenek.

- A június 1. és az augusztus 31. közötti időszakban nyári napirend és hetirend szerint szervezzük a gyermekek óvodai életét.

Az év közbeni szokások megtartása mellett ez annyiban jelent változást, hogy a gyermekek lehetőség szerint egész napjukat a szabadban töltik.

3.3. Nevelőmunka dokumentációi

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített - nem kötelező - feljegyzések, dokumentumok is szolgálják.

Az óvoda szakmai dokumentumai, a nevelőmunka tervezésével, a nevelési program megvalósításával, a gyermekek fejlődésével kapcsolatos információk rögzítésére szolgálnak.

Az óvoda dokumentációja

- Felvételi előjegyzési napló,
- Felvételi és mulasztási napló,
- óvodai csoportnapló,
- óvodai Törzskönyv,
- a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció („*Gyermektükör*”).

V. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés.

Az együttműködés formái változatosak: a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukba foglalják mindazokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás adott családhoz illesztett megoldásait.

A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában óvodánk nyitott és kezdeményező.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében óvodánk külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és - lehetőség szerint - szakmai kapcsolatot tart fenn.

1. Az intézmény belső kapcsolatai

Az óvodai közösségek kapcsolattartása

A nevelőtestület és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő foglalkoztatottak közötti kapcsolattartás - az óvodai munka egészét, valamint az intézmény valamennyi foglalkoztatottját érintő ügyekben -, az évenként legalább 5 alkalommal összehívott Alkalmazotti értekezleten valósul meg.

Az egyes tervezési időszakok feladatait a csoport óvodapedagógusai rendszeresen megbeszélik a csoporthoz beosztott dajkával, pedagógiai asszisztenssel.

Az igazgató és a nevelőtestület

- Az igazgató a nevelőtestület tagja.
- A nevelőtestületi értekezletek az éves munkatervben meghatározott időpontokban és tartalommal valósulnak meg.

A kapcsolattartás fórumai

- nevelőtestületi értekezletek,
- rendkívüli értekezletek, megbeszélések.

Az igazgató (*igazgatóhelyettes*) az aktuális feladatokról személyesen, a nevelői szoba hirdetőtábláján, e-mailben... értesíti az intézmény foglalkoztatottjait.

A foglalkoztatottak szóbeli, írásbeli kéréseit, javaslataikat, véleményüket közvetíthetik az intézmény vezetősége felé.

A pedagógusok és a szülők

A szülők jogaik és kötelességeik teljesítésének érdekében szülői szervezetet hozhatnak létre. A szülők képviselőjével az intézmény igazgatója és helyettese tart kapcsolatot.

Az óvoda egészségének életéről, az aktuális feladatokról, az intézmény éves munkatervéről tájékoztatót a következők szerint kapnak

- az igazgató - az intézményi szülői értekezleteken,
- az intézmény hirdetőtábláin keresztül,
- alkalmanként megjelenő írásbeli tájékoztatókon keresztül,
- személyesen,
- az óvodai csoportok pedagógusaitól,
- csoportos szülői értekezleten,
- internetes felületeken.

A gyermekek fejlődésével, egyéni haladásával kapcsolatos tájékoztatásra az alábbi fórumok szolgálnak

- egyéni beszélgetés a gyermek fejlődéséről (1/2 évenként),
- esetenkénti családlátogatások,
- nyitott napok,
- szükség esetén óvodapedagógusi fogadóórák.

A szülők kérdéseikkel, javaslataikkal, véleményükkel személyesen, szóban vagy írásban, illetve választott képviselőik útján, a szolgálati út és a Házirend betartásával (a csoport óvodapedagógusai, igazgató, fenntartó) fordulhatnak az intézmény vezetéséhez, nevelőtestületéhez.

2. Az intézmény külső kapcsolatai

Az óvodai munka megfelelő szintű irányításának érdekében az intézmény igazgatójának munkakapcsolatban kell állnia a következő intézményekkel.

Fenntartó

Az intézmény és a fenntartó kapcsolata folyamatos, mely kiterjed

- az intézmény működésével, működtetésével összefüggő feladatok ellátására,
- az intézmény alapdokumentumainak előterjesztésére, elfogadására,
- az intézmény pénzügyi-gazdálkodási tevékenységére,
- az intézmény gazdálkodási, törvényességi ellenőrzésére,
- az intézmény szakmai munkájának eredményességére, szakmai munka értékelésére.

Az intézmény az **igazgatóján keresztül tart kapcsolatot** az Önkormányzattal.

A kapcsolattartás formái

- szóbeli tájékoztatás,
- beszámolók, jelentések,
- egyeztető tárgyalások, értekezletek, gyűlésen való részvétel,
- a fenntartó rendelkezéseinek átvétele, végrehajtása,
- speciális információszolgáltatás az intézmény működéséhez, gazdálkodásához, szakmai munkájához kapcsolódóan,
- statisztikai adatszolgáltatás,
- az intézmény működésének és tartalmi munkájának értékelése.

Egészségügyi szolgáltató

Az egészségügyi szolgáltatóval való kapcsolattartás az igazgató feladata, mely kiterjed

- a gyermekek rendszeres egészségügyi felügyeletét biztosító szolgáltatásra (*védőnői munkaterv alapján ellenőrzés, látogatás*),
- a foglalkoztatottak évenkénti, illetve munkába állás előtti foglalkozás-egészségügyi vizsgálat megszervezésére.

Szakszolgálatok

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek

- sajátos nevelési igényű,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, és
- kiemelten tehetséges gyermekek

vizsgálataival összefüggő kapcsolattartásra az intézmény igazgatója, igazgatóhelyettese jogosult.

A kapcsolattartás formája eseti, mely kiterjed

- a gyermek fejlettségével, személyiségével, magatartásával összefüggő szakvélemények megkérésére,
- a gyermek nevelési tanácsadás keretében történő fejlesztésére, foglalkozására,
- az igazgató, illetve a fejlesztő pedagógus konzultációs kapcsolatot tart a pedagógiai szakszolgálat vizsgálatára küldött, vagy fejlesztő foglalkozásokon résztvevő gyermekekkel kapcsolatban,
- a szakszolgálat által szervezett értekezleteken való részvétel.

Általános Iskola

- Az intézmény igazgatója, pedagógusai rendszeres kapcsolatot tartanak a helyi iskola igazgatójával, pedagógusaival.
- A kapcsolattartás célja az iskolába menő gyermekek beilleszkedését megkönnyítő együttműködés kialakítása.
- A kapcsolattartó pedagógus személye az intézmény éves munkatervében kerül meghatározásra.

Egyházak

- A gyermekek részére a történelmi egyházak által nyújtott hit- és vallásoktatás (*szülői igény szerint*) szakképzett hitoktatóval szervezhető, akit az egyház bíz meg.

- Az intézmény biztosítja a vallási neveléshez szükséges helyet és az eszközöket. A hit- és vallásoktatás idejének és helyének meghatározásához be kell szerezni a szülői szervezet véleményét.
- Az intézményben szervezett hitoktatás szabályait a Házi rend tartalmazza.

Gyermekvédelmi intézmény gyermekjóléti, családsegítő központja

A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, valamint a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok eredményesebb ellátása érdekében az intézmény igazgatója és a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőse rendszeres kapcsolatot tart fent a Pilismaróti Család- és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársával.

Gyámügy

A gyermekek érdekeivel, jogaival összefüggő bármilyen jellegű (*írásbeli, szóbeli*) kapcsolattartásra az intézmény igazgatója jogosult.

Bíróság

A gyermekek érdekeivel, jogaival összefüggő bármilyen jellegű (*írásbeli, szóbeli*) kapcsolattartásra az intézmény igazgatója jogosult.

Egyéb kulturális, oktatási intézmények

Az intézmény kapcsolatot tart fenn a nevelést-oktatást elősegítő intézményekkel, múzeumokkal, könyvtárral, kulturális, gyermek- és ifjúsági intézményekkel.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - *szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat* - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul kell kielégülnie.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A játék célja, hogy a gyermek egyéni vágyai, ötletei a sokféle játéktevékenység során kibontakozhassanak. Játék közben a gyermekek sok tapasztalatot szereznek, meg-alapozódnak képességeik, alakul magatartásuk.

A gyermek egész napját a játék szövi át és határozza meg, ebben zajlik tapasztalatainak, ismereteinek feldolgozása és az élményszerzés lehetősége.

Tudjuk, hogy a játék az öröm forrása, ezért támogatjuk a gyermekek szabad, elmélyült, önkéntes és spontán játékát. Lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára, hogy képességeiket önállóan választott sokrétű játéktevékenységgel fejlesszék.

Célunk olyan ösztönző játékkörnyezet kialakítása, hogy

- a gyermekek egyéni vágyai, elképzelései kibontakozhassanak a játékban,
- érvényesülhessen önkifejezésük a változatos játéklehetőségekben,
- a játék által tanulhassanak, képességeik fejlődhessenek, erkölcsi tulajdonságaik formálódjanak.

A „jó játék” feltétele többek közt

- a gyermek fejlettségének megfelelő játékeszköz,
- a jó hangulatú, a gyermeknek pozitív élményt nyújtó együttjátszás a társakkal, pedagógussal.

38

Az együttélést észszerű szabályok segítik

- ne zavarják egymás játékát,
- ne rongálják az eszközöket,
- rakjanak rendet, ha befejezték a játékot,
- érzelmeiket tanulják meg irányítani.

Játékfajták

- gyakorlójáték,
- építő-, konstruáló játék,
- barkácsolás,
- szerepjáték,
- bábozás, dramatizálás,
- szabályjáték.

Az óvodapedagógus feladatai

- A játékhoz szükséges optimális feltételek biztosítása (*megfelelő hely, idő, eszköz*).
- A csoportszoba berendezését úgy alakítsa ki, hogy az állandó játszóhelyek mellett legyen lehetőség a mobil térberendezésre.
- Az óvodás korban megjelenő játékfajták kibontakozásának segítése.

- A gyermekek életkorához és képességszintjéhez alkalmazkodó közös élményhátter biztosítása, az egyéni élmények megismerése.
- A játékban történő tanulás elősegítése a játék sajátosságainak tiszteletben tartásával.
- A gyermekek játékának megfigyelése, hogy képet kapjunk ismereteikről, élményeikről, érzelmi életükről, érdeklődésükről, mozgásigényükről, beszéd-készségükről, szociális és értelmi fejlettségükről.
- A gyermekek részére választási, döntési lehetőségek biztosítása (minden helyzetben több lépcsőfok felkínálásával a választhatóság elvének érvényesítése).
- Játékkezdeménnyezéssel segítjük a gyermekek játékát, melyben modellnyújtó szerepet tölt be a pedagógus.
- Pszichikus szükségleteik, önállósodási vágyuk kielégítése.
- Együttjátszás során a társas kapcsolatok alakítása, fejlesztése, együttműködési készség megalapozása.
- Lehetőség biztosítása a problémahelyzetek, konfliktusok önálló megoldására, megoldási lehetőségek keresésére ösztönzés.
- Segítse a gyermekeket abban, hogy megtanulják az elutasítás elfogadható formáit, s az elutasítás fogadását.
- Segítse a játék kibontakozását ötleteivel, modellértékű viselkedésével, empátiájával, együttműködésével.

1.1. Játékba integrált tanulás

A játékba integrált tanulás elősegítése a játék sajátosságainak tiszteletben tartásával történhet.

A tudatosan tervezett tárgyi környezet és az aktivitást ösztönző légkör a gyermekek tanulásához kimeríthetetlen lehetőséget teremt.

A játékban minden tanulási tartalom, ismeret, jártasság, készség megjelenik, ezért a legkomplexebb fejlesztési eszköz és lehetőség a gyermek és az óvodapedagógus számára.

A játékok segítik az érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, a matematikai, a kommunikációs képességek, a mozgás és a finommozgás fejlődését.

Az óvodapedagógus az együttjátszás során sok ismeretet szerezhet a gyermek aktuális fejlettségéről, fejlődéséről.

A rugalmas óvodai napirend hosszú, egybefüggő időt ad a gyermekeknek a játékra.

A kapkodásmentes, elmélyült játék feltétele, hogy legyen idő az elképzelések megvalósítására. A hosszú, folyamatos játékidő biztosítja a játék kiteljesedését, amely így lesz örömszerző, fejlesztő, feszültség- és félelemoldó.

A gyermekek számára az óvodába érkezéstől kezdve biztosított a játéklehetőség. Ennek megszakításáról egyénileg, igényeiknek megfelelően dönthetnek. A folyamatos reggelizés lehetőséget biztosít arra, hogy a gyermek - egy adott idő intervallumon belül - maga határozza meg étkezésének időpontját.

Az óvodapedagógus feladatai

- Olyan eszköz, helyzet megválasztása, melyben a gyermek - tanulási tevékenységként is - örömmel és önként vesz részt.
- Alapoz a gyermek természetes kíváncsiságára, tudásvágyára.
- Pozitív, fejlesztő értékeléssel a gyermek teljesítőképességét fejleszti.
- A fejlesztési feladatokat az egyes gyermek kedvenc játéktevékenységéhez, érdeklődési köréhez igazítva határozza meg.

- Segíti a gyermekeket, hogy a játékeszközök egymás közötti megosztását minél önállóbban meg tudják oldani.
- A közösen megalkotott szabályokat betartja/betartatja.

Anyanyelvi nevelés

- A magyar nyelv és a metakommunikáció segítségével legyenek képesek közreadni gondolataikat, kifejezni érzelmeiket.
- Bekapcsolódunk a gyermekek játékába akkor, ha azt a játék zavarása nélkül megtehetjük, hogy mintát adjunk a szituációkhoz alkalmazkodó beszédfordulatok, nyelvi kifejezések használatához.
- Munkánk során hangsúlyt kap az életviteli és a viselkedési szabályok megalkotása, gyakorlása, gyermek-közelivé tétele.
- Feladatunk
 - a nyelvi fejlesztés,
 - a nonverbális kommunikáció alakítása,
 - a kontaktusteremtés,
 - a kommunikációs képesség,
 - az önkifejezés eszközeinek és
 - a tapasztalatok, érzelmek, gondolatok szóbeli kifejező készségének fejlesztése.
- Lehetőséget teremtünk a gyermeknek a beszéd gyakorlására, szókincsének bővítésére, a nyelvi kifejezések eszközeinek variálására, a kommunikáció valamennyi eszközeinek alkalmazására.

2. Verselés, mesélés

Az érzelmi biztonság megadásának, az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.

A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi (*népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi*), a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese feltárja a gyermek előtt (*képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel*) a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgépének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világgépe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A sok-sok mesélés átvezeti a gyermeket a mesetudatból a valóságtudatba, miközben fantáziája fejlődik, képzelete szárnyalhat. A sokszori mesélés alatt megéli és áthárítja a meseszereplőkre saját feszültségeit, félelmeit és örömeit. A mesének oldás szerepe is van.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Célunk

- Örömmel hallgassanak népi, klasszikus és értékes modern mesét, verset, elbeszéléseket.
- A gyermekek érzelmi, értelmi, etikai és esztétikai fejlődésének elősegítése, pozitív személyiségjegyek formálása mesékkel, a versek és népi mondókák zeneiségével, ritmikusságával.
- Alakuljon irodalmi érdeklődésük és fejlődjön ízlésviláguk.
- Szorongásaik, félelmeik oldódjanak.
- Örömmel vegyenek részt mesék, versek felidezésében, újra alkotásában, dramatizálásban, bábozásban.
- Gondosan bánjanak a könyvekkel.

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítson oldott légkört és együttlétet.
- Ragadja meg azokat az alkalmakat, amikor a gyermekek mesélhetnek, verselhetnek, bábozhatnak.
- Őrizze a népköltészet remekeit, válogasson a klasszikus és kortárs irodalmi művekből.
- Könyvvel és anélkül is meséljen, verseljen. Gesztusaival, mimikájával, a szöveg hangsúlyozásával tegye életszerűvé, élvezetessé a közölteket.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a vers, mese, dramatikus játék segítségével.
- Az irodalmi anyagot gyakran ismétlgesse, lehetőség szerint mozgással és énekkel kísérve.
- Biztosítson lehetőséget a bábozásra.

A tevékenység megszervezése

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre, melyek a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan elemei.

Nem szükséges foglalkozási kereteken belül maradni, hiszen mesélni minden nap szükséges az óvodában. Nem teszünk különbséget a kezdeményezés vagy az elalvás előtti mese között. Mindkettő fontos a maga helyén és idején. A lényeg csupán az, hogy minden nap meséljünk valamilyen formában, reggel vagy délben, elalvás előtt vagy délután.

Kedvelt tevékenysége az óvodásoknak a bábozás és a dramatizálás. Mindkettő szorosan kapcsolódik a meséléshez, mondókázáshoz, verseléshez. Elősegítjük, hogy eszközökkel is eljátszhassák a nekik tetsző meséket.

A bábozó gyermekek megtanulnak a hangjukkal bánni, párbeszédek az aktív szókinccs felhasználásának játékos gyakorlatai.

A bábjáték örömforrás, mely alkalmas a mentális sérülések feltárására és terápiára is.

A bábjátékkal gyermekeink képzelőerejét, mozgáskoordinációját, a kommunikációs, metakommunikációs emóciókat, a szociális készségeket, a beleérző, azonosulási képességeiket fejlesztjük, erősítjük.

Anyanyelvi nevelés

- Önálló mesemondásra, szövegalkotásra való ösztönzés.
- Beszédtechnika, nyelvi kifejezőkészség, reprodukciós készség, artikulációs tisztaság, ritmusérzék fejlesztése.
- Az igényes beszédminta hatására csiszolódik a gyermekek kiejtése, gyarapodik szókészlete.
- Szép magyar beszédre nevelés.
- Mesélésünk közvetíti a magyar mesék jellegzetes szó- és kifejezés fordulatait, ezzel bővítjük a gyermekek aktív és passzív szókinccsét.
- Bátran, hallhatóan verseljenek kis csoportokban és egyénileg is.

- Az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszéd készségének kialakítása.
- A beszéd fonológiai, grammatikai, jelentéstani, valamint motorikus rendszereinek fejlesztése életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.
- Mindennapi beszédükben, mesélés, bábozás során használják a mesékből megismert fordulatokat, kifejezéseket.
- Célunk a magyar anyanyelv sajátosságaira jellemző beszédhangok, hanghordozás, szókincs életkornak megfelelő szintre emelése.
- Kapcsolódjanak be dramatikus játékba.
- Kreatívan improvizáljanak, a maguk szórakoztatására is; meséljenek, bábozzanak, dramatizáljanak.

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet. A népdalok éneklése, a néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (*az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás*) és zenei kreativitásának alakításában.

Az éneklés és a dalos játékok örömből, sikerélményből fakadó, önkéntes erőfeszítésre serkentik a gyermekeket. A zenei feladatok végzése során megtanulják gátlásaik, hátrányaik és gyengeségeik leküzdését. Pozitív énképük alakul, erősödik.

A zenei fejlesztés a teljes személyiségre hat és olyan képességeket fejleszt (*test orientáció, beszéd, figyelem, fegyelem, türelem, közösségi érzelmek...*), melyek elengedhetetlen alapjai a majdani tudatos tanulásnak.

Célunk

- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.
- A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.

- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.
- Közösségi élmények nyújtása énekes játékokon, gyermektáncon, zenéléseken keresztül.
- A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé váljon a gyermek mindennapi tevékenységének.

Az óvodapedagógus feladatai

- A feltételek megteremtése, a hagyományok, a művészeti értékek felszínen tartása.
- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- A 3-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.
- Fontos, hogy a gyermekek örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek. A megfelelő légkör biztosítja az érzelmi motiváltságot.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.
- A gyermekek spontán ének-zenei kezdeményezéseit tartsa tiszteletben, hagyja kibontakozni őket.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál vegye figyelembe a gyermekek nemzeti hovatartozását is.

A tevékenység megszervezése

Az óvodai ének-zenei nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyermekekkel.

Az ének-zene, és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés. Így ez a feladat sem korlátozható csupán a foglalkozások időtartamára. Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására.

A foglalkozások összefoglalják, elmélyítik a gyermek ismereteit, és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére.

Az élményt nyújtó közös éneklés, a körjáték, a gyermektánc vagy a mondókázás a művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap.

A Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének-zenei nevelés alapjaira épülő fejlesztés az óvodai nevelésen belül hatékonyan megvalósítható. Ezzel biztosítható a gyermekek ének-zenei kultúrájának megalapozása, a néphagyományőrzés és az ének-zenei nevelés színvonalának megőrzése.

Anyanyelvi nevelés

- Hallás- és ritmusérzék fejlesztő játékokat játszunk annak érdekében, hogy a finom zörejek és hangszínek közötti különbségek hallását, kifejezését a gyermekek gyakorolhassák.
- Megfelelő tempó és hangsúly fejlesztése.
- A népi gyermekdalok, gyermekjátékok párbeszédese helyzeteket gyakoroltatnak, melyekben a beszéd gyakorlásán túl kapcsolati szabályokat is megismerhetnek a gyermekek.
- A mondókák, énekek ismételtetése segíti a helyes artikulációt; a szavak szép, pontos ejtését.
- A szöveg hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása megéreztetni a nyelv kifejezőerejét, szépségét.
- Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segíti a magán- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését.
- A sokféle énekes játék alkalmat ad a szókincs bővítésére.

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka - mint az ábrázolás különböző fajtái -, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Vizuális tevékenységek során a gyermekek találkoznak azzal a lehetőséggel, hogy érzelmeiket, hangulataikat mily módon lehet megjeleníteni és megörökíteni, ezáltal tükröződhesen kreativitásuk, egyéniségük.

Esztétikai érzékük fejlesztése jó alap ízlésük és igényességük kialakításához.

Célunk

- A gyermek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése.
- A gyermekek tér-, forma- és színeképzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- A vizuális percepció fejlesztése.
- Egyszerű munkafogások és eszközhasználat képességeinek fejlesztése (*különböző anyagok és technikák megismertetése*).
- Az alkotás örömeinek megtapasztaltatása.
- Az íráshoz szükséges mozgáskoordináció alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Ismertesse meg a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, a mintázás és a kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Ábrázoló tevékenységre az egész nap folyamán biztosítson teret, változatos eszközöket.
- A tevékenység öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, és az esztétikai élmények befogadására.

- A gyermek egyéni fejlettségéhez és képességeihez igazodva ezek a tevékenységek fejlesszék
 - a térbeli tájékozódás, a képi-plasztikai kifejező képességet,
 - a komponálás, rendezés képességét.
- Segítse elő
 - képi gondolkodásuk fejlődését,
 - esztétikai érzékenységük,
 - szép iránti nyitottságuk, igényességük alakulását.
- Műalkotásokkal való megismerkedés.
- Oldott légkör, jó hangulat megteremtése.

A tevékenység megszervezése

Az ábrázolás megszerettetésére, a vizuális látásmód fejlesztésére, az önkifejezés ilyen módon való „*megtanulására*” naponta nyílik lehetőség. Maga a tevékenység - *s ennek öröme* - a fontos, valamint az igény alakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Állandó helyet biztosítunk az ábrázolás azon eszközeinek, amelyeket a gyermekek a nap folyamán bármikor balesetmentesen használhatnak. A vizuális nevelés eszközei mindig elérhető helyen vannak a csoportszobában. Ezek elsősorban a zsírkréta, a ceruza, a rajzlap vagy egyéb papírok, az olló és a ragasztó. A gyermekek szabadidőben mindezt választhatják, dolgozhatnak vele.

Arra törekszünk, hogy minden gyermeknek megfelelő eszköz, idő, hely és figyelem jusson. Az eszköz- és időszabadság hozzásegíti a gyermekeket ahhoz, hogy az ábrázolás felszabadult, örömteli tevékenységgé váljon. Minden tevékenységet dicsérünk, az elakadókat buzdítjuk. Biztosítjuk, hogy élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő témákat is feldolgozhassanak.

Új technikákat tanítunk, gyakorolunk. Sokféle, tapintással szereszhető tapasztalatot adunk.

Az eszközök megválasztásánál a természetes anyagokat részesítjük előnyben, illetve törekszünk az újrahasznosításra.

A természetben talált és gyűjtögetett anyagok felhasználásával is hozunk létre alkotásokat, s általában arra nevelünk, hogy a gyermekek meglássák, hogy miből mit lehet létrehozni, mi mire hasonlít, miben mit lehet meglátni, vagy beelátni.

A gyermekek fantáziáját, egyéni kifejezőképességét fejlesztjük, az általunk elképzelt konkrét produktum nem korlátozhatja a gyermekek egyéni teljesítményét és fantáziáját.

Előnyben részesítjük a komplexitást: énekelgetünk, ritmizálunk, skandálunk és mondókáztatunk az alkotó tevékenység közben.

Anyanyelvi nevelés

- A gyermekek produktumaiból kiinduló kérdésekkel finoman készítjük a gyermekeket a képek, firkák megnevezésére.
- A vizuális nevelés alkalmával az anyagok tulajdonságait szóban is megfogalmazzuk.
- Manuális és verbális úton is fejezzék ki élményeiket.
- Rajzolás, festés, gyurmázás, s a különböző ismert technikák alkalmazásával a gyermekek fantáziájuk, egyéni ismereteik alapján dolgoznak. Elmondják véleményüket, tapasztalataikat, mindezekkel összefüggésben fejlődik anyanyelvi kultúrájuk.
- Az ábrázoló tevékenységhez és annak tartalmához kapcsolódó beszéd ösztönzésével, a mesék, versek képi megjelenítésével a gyermek gondolkodása, nyelvi kifejezőkészsége sokoldalúan fejlődik.

5. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

A spontán, szabad játék keretében végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének a fejlődésére (*pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás*).

Kedvezően befolyásolják a kondicionális képességeket, különösen az erő és az állóképesség fejlődését, melyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró-képességét, egészséges fejlődését.

A mozgás célja

- a gyermekek természetes mozgásának, testi képességeinek fejlődése,
- a mozgás segítségével az értelmi, szociális képességek fejlődésének elősegítése,
- mindazon testi képességek fejlesztése, melyek szükségesek az iskolai élet megkezdéséhez, az egészséges szervezet megőrzéséhez.

A mozgásnak fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában is. Felerosítja és kiegészíti a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

A játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelésünk minden napján, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk (*az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve*).

Célunk

- A motoros képességek fejlesztése: kondicionális, koordinációs képességek, ízületi mozgékonyág, hajlékonyág.
- Fejlődjön a gyermekek természetes mozgása: járás, kúszás, mászás, futás, ugrás, dobás, támasztás, függés, egyensúlyozás.
- Ismerjék meg a gimnasztikát, labdagyakorlatokat és sokszínű, változatos mozgásos játékokat.
- Mozgásuk legyen összerendezettebb, biztonságosabb, fejlődjön tér- és időbeli tájékozottságuk.

A mindennapos mozgás objektív feltételei

- megfelelő idő, hely, eszköz,
- különböző felületű területek (*fűves, betonos, homokos...*),
- minden, ami az óvoda udvarán található (*fák, bokrok, játékeszközök...*),
- kézi - és tornaszerek, berendezési tárgyak.

A mindennapos mozgás szubjektív feltételei

Az óvodapedagógus személyisége, testi neveléshez való viszonya nagymértékben meghatározza a gyermekcsoportban folyó mindennapos mozgás eredményességét. A gyakorlatok, feladatok mintaszerű végzésével, a játékba való aktív bekapcsolódással kedvezően motiválhatja a gyermekeket, építve utánzási hajlamukra, segítve a rendszeres testmozgáshoz való pozitív viszonyuk kialakulását.

Az örömmel, derűs légkörben, együttesen végzett mozgás hozzájárul az egészséges életmód szokásainak megalapozásához is. Mindezért nagyon lényeges, hogy az óvodapedagógus minden megnyilvánulásán tükröződjön az, hogy szívesen mozog együtt a gyermekekkel és örül a gyermekek mozgásban elért sikereinek.

A mindennapos mozgás tartalma

- minden mozgásforma, amit a gyermekek képesek elvégezni, s a mindennapos mozgás keretébe beépíthető.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- Mozgáson keresztül az egész személyiség fejlesztése (*értelmi, érzelmi, szociális, pszichomotoros képességek, készségek*).
- Törekedjen a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegőn való tartózkodás lehetőségének kihasználására.
- A mozgással kapcsolatos pozitív érzelmek fejlesztése („*Meg tudom, és meg is akarom csinálni!*”).
- A mindennapos mozgásprogramokban kapjon hangsúlyt a játék.
- Képességfejlesztés a gyermekkor mozgásfejlődési jellemzőinek figyelembevételével.
- Ingergazdag környezet biztosításával a gyermekek sokoldalú és megfelelő intenzitású mozgásfejlesztése.
- Koordinációs képességek: a két testfél mozgásának összerendezése, a testtudat fejlesztése, az alakmozgások koordinációjának javítása, valamint a szem-kéz koordináció fejlesztése.
- Kis- és nagymozgásos játékok, mozgás koordináció, lábboltozat erősítő gyakorlatok (*lúdtalp torna*).
- A térpercepció fejlesztése.
- Életkornak megfelelő terhelés, állóképesség fejlesztése.
- Sokoldalú mozgástapasztalatokat szerezzenek a gyermekek az alapvető mozgásformák gyakorlása által.
- Folyamatosan fejlődjön a gyermekek mozgása és egyensúlyérzéke.
- A kéz finommozgásainak fejlesztésére változatos lehetőségek nyújtása.
- Segítse elő a gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásának kialakulását.

Az ember egészségügyi szokásai döntően a kisgyermekkorban alakulnak ki, ezért e szokásalakítás rendkívül gondos odafigyelést, és a családdal történő szoros együttműködést kívánó feladatunk.

A tevékenység megszervezése

Az óvodai nevelés lényeges eleme a testi fejlesztés. A 3-7 éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapos mozgás nélkül. A mozgásfejlesztéshez hozzátartozik, hogy maximálisan biztosítsuk a lehetőséget a mozgásra a nap folyamán.

Rendkívül fontos a szabad levegőn való tartózkodás minél hosszabb idejű biztosítása. A gyermekek napirendjét úgy állítjuk össze, hogy azzal elkerüljük az egyoldalú terhelést, és lehetőleg felváltva biztosítsuk a mozgást és az ülésel együtt járó tevékenységeket. A mozgás és pihenés egyensúlyának biztosításával sikerülhet a gyermekek egyoldalú igénybevételét elkerülnünk.

Az egészséges életmód szokásainak megalapozását óvodáskorban kell elkezdenünk. A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai testi nevelés fontos feladata, amit csak a helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetünk el.

A jó eredmény eléréséhez az optimális tárgyi feltételek biztosításán túl azonban az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése is elengedhetetlen. A megfelelő intenzitású, derűs légkörű testmozgás biztosítja a motoros képességek fejlődését, melynek egyre magasabb szintje előfeltétele a bonyolultabb mozgások eredményes végrehajtásának, ezáltal a mozgásműveltség fejlődésének.

Anyanyelvi nevelés

- Mindennapos mozgásos tevékenységekben a szabályjátékokhoz és utánzó játékokhoz téri relációkat kifejező szókapcsolatokat használunk.
- Amikor a gimnasztikai gyakorlatokat, játékos utánzó mozgásokat megfogalmazzuk, közléseink szemléletesek, sok hasonlatot tartalmaznak.
- Az időjárás adta lehetőségek szerint a mozgásos tevékenységeket vagy szabadban, vagy nyitott ablaknál tartjuk, sok légző gyakorlatot, játékos hangutánzást ütemezünk be a beszélőszervek edzésére, a légzéstechnika javítására.

6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi és téri viszonyairól.

A valóság felfedezése során a gyermeknek pozitív érzelmi viszonya alakul ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, az életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Nevelő és fejlesztő munkánk során segítünk a gyermekeknek feldolgozni és megérteni

- a **tárgyi világot**, a gyermekekhez közel álló tevékenységeken keresztül,
- az **emberi környezet** nyújtotta információt a játékokban, mesékben, szerepekben és közösségi eseményekben való részvételen keresztül.

Az a mód, ahogyan a gyermekeket megismertetjük a valósággal, az a tudományos szemlélet. A gyermek érdeklődése által vezérelt tevékenységein keresztül kerül közvetlen kapcsolatba a világgal.

Célunk

- A gyermekek ismerjék meg, szerezzenek tapasztalatokat közvetlen és tágabb környezetükről, emberekről, növényekről, állatokról, természeti jelenségekről.
- Alapvető összefüggéseket ismerjenek fel.
- A természet megóvása váljék igényükké.
- Környezettudatos magatartás megalapozása.
- Fenntarthatóságra nevelés.
- Ökológiai szemlélet megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközt a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Olyan feltételeket teremtsen, amelyek lehetővé teszik minél több tapasztalat szerzését a természetben, minél több érzékszerv bevonásával.
- Tudatosan törekedjen arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyermekek saját természeti és társadalmi környezetükből.
- Biztosítson eszközt és lehetőséget a gyermekeknek a természetben való folyamatos tevékenykedéshez.
- A természet iránti érdeklődés felkeltése, fenntartása, elmélyítése.
- A gyermek rávezetése a természetben végbemenő változások okaira.
- Segítse a gyermekeket a hétköznapi tárgyak, események megfigyelésében.
- Segítse a gyermekek felfedezéseit jól megtervezett tevékenységekkel, a tapasztalatok feldolgozását.
- Személyes érdeklődése, kíváncsisága legyen minta a gyermekek számára.
- Jellemezze a tudatos tervszerűség: logikusan szerkesztett, egymásra épülő, állandóan bővülő tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása.
- Segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban, és a környezet alakításában.

A környezetismeret magába foglalja

- a természet és a társadalom ismeretét,
- a környezetvédő szemléletet, magatartást.

A tevékenység megszervezése

Nevelésünk célja, hogy a gyermekeknek segítséget nyújtson ahhoz, hogy a világot megismerjék és megértsék a maguk egészében. A gyermekeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre építünk.

A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermekeket

- természetközeli élettel,
- a természet, a környezet szeretetének bizonyításával,
- példát mutatva a gyermekek számára.

Azt szeretnénk bennük megerősíteni, hogy mennyire összefügg minden egymással, s milyen nagy az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvása érdekében.

Legfontosabb feladatunk megismertetni a gyermekeket azzal a természeti környezettel, amelyben élnek, felhívni a figyelmet annak értékeire és szépségeire. Ez képezi majd az alapját a később kialakuló természetszeretnek.

Az önálló és csoportos megfigyelések révén értékes tapasztalatokhoz juthatnak a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről. Már az óvodában fel lehet és fel kell készítenünk a gyermekeket arra, hogy társadalomban élünk, ami a közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk.

A környezetvédelem vagy a problémák erőszakmentes megoldásának kérdése már az óvodás gyermek szintjén is felvehető és beépíthető a foglalkozások rendszerébe. Ugyan úgy, mint a természet - társadalom - ember egymástól függő, egymást feltételező, egymást kiegészítő fogalmak rendszere, melynek lényege is megértethető, megérezhető a gyermekek számára.

Az általunk nevelt gyermekekben megalapozzuk a természet megismerésével a természet szeretetét, a természet tisztaságának, szépségének védelmét. Fontos a napi életet átható, tudatos természetszeretetre nevelés.

Törekszünk arra, hogy a gyermekeket olyan hatások ériék, amelyek környezetünk felfedezésére, a rácsodálkozásra ösztönzik.

Felhívjuk a gyermekek figyelmét, hogy a természet látszólagos nyugalma mögött folyamatos változás rejlik.

Figyeljenek a gyermekek közvetlen környezetük tisztaságára, ne szemeteljenek az óvodában.

Fontos a napi életet átható, tudatos természetszeretetre nevelés (*szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás...*).

Az udvaron lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek, hogy részt vehessenek a kert gondozásában, az udvar rendben tartásában (*levélsöpítés, locsolás, hólapátolás...*).

Kirándulások alkalmával felhívjuk a gyermekek figyelmét, hogy viselkedésükkel ne zavarják az élővilág nyugalma, ne szemeteljenek, ne hangoskodjanak, ne törjenek le ágakat, ne szedjék le a védett vadvirágokat. Ebben a felnőtteknek kell példát mutatni.

Felhívjuk a figyelmet a környezetszennyezés romboló hatására, megbeszéljük, hogy lehetne ezt megelőzni, megállítani a folyamatot, helyreállítani az okozott kárt.

Anyanyelvi nevelés

- Kérdéskultúra, kifejezőképesség, pontos fogalmazás fejlesztése.
- Megfigyeléseiket, tapasztalataikat fogalmazzák meg.
- Fontos az élménynyújtás, hisz a gyermek arról beszél szívesen, amiről személyes átélései vannak, ami foglalkoztatja.
- A tevékenységek anyagát a természeti és életközeli helyzetekből merítve az óvodapedagógus megkönnyíti a gyermekek számára az ismeretek bővülését, mélyítését, a gondolkodás fejlesztését, a megszólítást, a párbeszéd fordulatait.
- A gyermek kifejezéseiben tükröződjön a tér és idő tagolása, ok-okozati viszonyok felismerése, élethelyzetek megoldása, megfelelő bánásmód kifejezése önmagukkal és másokkal szemben, tájékozottság az emberi viszonyokban.

6.1. Matematikai tartalmú ismeretek szerzése

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jutnak a gyermekek és azokat tevékenységeikben alkalmazzák. Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítéliképességük, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemléletük.

A környezet megismerése során a gyermekek által szerzett tapasztalatok, ismeretek matematikai jelentéssel is bírnak. Tartalmait elsősorban a gondolkodásfejlesztés jelenti.

Az élő és élettelen valóság megismerésének folyamatában felfedezhetők azok formai és mennyiségi sajátosságai is. A gyermekek a környezetükön végzett közvetlen tevékenységek során életre szóló matematikai tudást és kompetenciát szereznek.

Célunk

- A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, tapasztalása játékos formában, a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva.
- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztaltatása.
- A logikus gondolkodás megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Konstruktivitást igénylő feladatokat, problémahelyzeteket kínáljon.
- A fejlesztés a gyermek egyéni fejlődéséhez igazodjon.
- Konkrét élményeken keresztül a matematikai nyelv fejlesztése.
- Segítse a matematikai élmények erősítését matematikai kérdésekkel.
- Olyan eszközöket és tevékenységeket biztosítson, ami felkelti a gyermekek érdeklődését.
- Természetes élethelyzetekben tegye lehetővé a gyermekek számára matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.

- Sokféle, változatos tevékenység lehetőségének biztosítása a tapasztalatszerzésre.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

A tevékenység megszervezése

A gyermek már az óvodába kerülés előtt felfigyel a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire.

Érdeklődéssel fordul a matematikai információk felé. Óvodai nevelésünk építhet ezekre a korai tapasztalatokra még akkor is, ha azok pontossága csak a gyermek számára fontos, érzelmileg hangsúlyos helyzetekben megbízható.

Az óvodáskort jellemző gondolkodási sajátosságokkal (*invariancia, állandóság hiánya...*) a matematikai nevelés folyamán is számolni kell. Fontosnak tartjuk, hogy a család által nyújtott matematikai ösztönzéseket időben kövesse a tudatosabb óvodai nevelés, a gyermek egyenletes fejlődését biztosító módszerekkel.

A gyermeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái természetes napi szituációkban megfigyelhetők.

Tevékenykedés közben a megismerő képességek (*érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás*) fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható. Játék- és szabadidőben folyamatosan létrejöhetnek olyan szituációk, melyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére akkor, ha az óvodapedagógus képes az adódó lehetőségek felismerésére és kihasználására.

A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építve valósítjuk meg.

Anyanyelvi nevelés

- Következtetések, ítéletek alkotásának verbális alkalmazására való képesség fejlesztése.
- Fogalomalkotás, számolási készség fejlesztése.
- A gyermekek játékában megragadjuk a téri relációk és számbeli összefüggések kifejezésének lehetőségeit, a matematikai játékok során számfogalmakat és a relációs összefüggések szóbeli változatát közvetítjük.

- A matematikai tartalmú tapasztalatszerzés során a „*Miért?*” kérdésekre adott válaszokkal a logikus gondolkodásra, az új fogalmak megismertetésére törekszünk.
- A relációkkal, a több - kevesebb - ugyanannyi fogalmával ismerkedve a passzív szókincsből egyre több fogalom kerül át az aktív szókincsbe.
- A síkbeli és térbeli tájékozódások során számtalan névutót használunk.
- A melléknevek fokozását gyakorolhatják sorba rendezések kapcsán.
- A mennyiségérzetet és a számfogalmat a meseszámok is alapozzák.
- Alakítjuk kommunikációs, kooperációs képességeiket.

7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenységek:

- az önkiszolgálás,
- segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek,
- a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése,
- az elvállalt naposi vagy egyéb munka,
- környezet- és növénygondozás...

A gyermek munka jellegű tevékenysége

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység,
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (*a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság*) alakításának fontos lehetősége,
- a közösségi kapcsolatok,
- a kötelességteljesítés alakításának eszköze,
- a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Klasszikus munkafajták gyakorlatunkban

- önkiszolgálás,
- a közösségért végzett tevékenység,
- csoporthagyományok ápolásához kapcsolódó munkák.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Célunk

- Tanulják meg a legszükségesebb eszközök, szerszámok rendeltetésszerű használatát.
- Tapasztalják meg, hogy az elvégzett munka mások érdekeit is szolgálja.
- Tanulják meg egymás és a felnőttek munkáját megbecsülni.

Az óvodapedagógus feladatai

- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, saját képességei szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- Folyamatosan biztosítsa, bővítse a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket.
- A munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják azokat.
- Törekedjen arra, hogy minden munkatevékenységet teljes önállósággal végezhessenek a gyermekek.
- Sok dicséréssel és buzdítással növelje a gyermekek aktivitását.

Óvodánk gyakorlata

Az óvodában a munka a gyermek önmagáért és a közösségért végzett tevékenysége, mely mindvégig megőrzi önkéntes és aktív jellegét. A gyermekek utánzási vágyából fakad, hogy a környezetben látott felnőtt cselekvéseket játékában utánozza (*takarít, mos, mosogat, terít...*). Fontos lehetősége ez a tapasztalatszerzésnek, a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (*kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság...*) alakításának.

Mindennapjainkban sok alkalmyszerű vagy állandó munka adódik: a játékok javítása, tisztítása, egyéni megbízatások, udvar- és teremrendezés, üzenetek teljesítése, ünnepi készülődések, étkezések előtti és utáni tennivalók... Az ezekbe történő bekapcsolódást folyamatosan ösztönözzük, s erre a szülők figyelmét is felhívjuk.

Az alkalmoszerű munkákban való részvétel lehetőségét már az óvodába lépés pillanatától felkínáljuk, miután felmértük a gyermekek önkiszolgálási szintjét. A gyermekek magukkal kapcsolatban minden teendőt (*testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartása...*) a lehető legkorábbi időtől kezdve próbáljanak önállóan elvégezni. Hagyjuk, hogy a gyermekek saját képességeik szerint, koruktól függetlenül akkor végezzék el az önkiszolgálással kapcsolatos teendőiket, amikor képesek rá.

Gyakoroltatjuk azokat a fogásokat, készségeket, amelyek az egyes munkafajták elvégzésére alkalmassá teszik őket. Értékelésünk megerősítő, buzdító, egyéni fejlettséghez igazodó.

Az **udvari munka** segíti a gyermeket az alapvető törvényszerűségek felismerésében, a természet élő és élettelen elemei közötti kapcsolat megfigyelésében, és annak megértésében, hogy egyes beavatkozás milyen változást hoz. Fontosnak tartjuk az óvodában a növények gondozását, mert a nevelésben játszott szerepén túl a természet, a környezet és az ember kölcsönhatásának megtapasztalására igen nagy lehetőséget nyújt a gyermekcsoport valamennyi tagjának. Tavasztól ősziig lehet tevékenykedni az udvaron, a kertben és közben rengeteg tapasztalatot, ismereteket szereznek a gyermekek.

A közvetlen találkozás az élő természettel lehetőséget ad a környezetet védő, természetbarát szokások kialakítására és gyakorlására. Erősíti együttműködési készségüket és mások munkájának megbecsülését. A kötelességteljesítés alakításának eszköze a saját és mások munkájának elismerésére nevelés.

A gyermekek munkatevékenysége önállóságra, önbecsülésre nevel, kötelezettségek vállalására és teljesítésére kötelez. A gyermekek közvetítésével igyekszünk formálni a szülők természet- és környezetbarát szemléletét is.

Igyekszünk már középső csoporttól vonzóvá tenni a **naposi** tevékenységet. Feladatuk fokozatosan bővül a terítők leterítésétől az eszközök kiosztásán át a kenyér, sütemény, gyümölcs kínálásáig, valamint az étkezés befejezése utáni elpakolásig. Fontosnak tartjuk a feladatvégzést megelőző alapos előkészítő munkát az óvodapedagógus-

sok és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők részéről, hogy egyértelmű, mindenki számára jól végezhető cselekvéssor elé állítsuk a gyermekeket. Így jól alakítható kitartásuk, a megkezdett tevékenység befejezésére való igényük, felelősségtudatuk.

A tevékenység megszervezése

Az életre való felkészítés nem nélkülözheti a munkatevékenység lehetőségeinek kiaknázását. A munkatevékenység fejlesztő hatását nem vonhatjuk kétségbe. A folytonos visszajelzés a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező. Nem elsősorban a munka tárgya, hanem megszervezésének módja fejt ki a már említett nevelő-fejlesztő hatást. Itt is érvényes: alapvető követelmény az önállóság, az öntevékenység lehetőségeinek megteremtése.

Minden olyan munkát végezzenek el a gyermekek, amit testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani.

A gyermek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését tudatosan igyekszünk felhasználni nevelési céljaink megvalósítása érdekében. A gyermek éppúgy élvezzi a munkatevékenységeket, mint a játékot, ha tiltásokkal vagy túl nehéz feladatokkal nem szegjük kedvét. A munka az életre való felkészítést, a társadalmi gyakorlat megismerését éppúgy szolgálja, mint a személyiség fejlődését, és ha mindez pozitív élmények átélésének forrása lehet, akkor a gyermekek szívvel, lélekkel fogják végezni.

Váljon a csoport számára magától értetődő és természetes dologgá, hogy mindenki dolgozik, amikor szükséges, és mindenki a képességének megfelelő munkát végezheti. Fontosnak tartjuk, hogy a munkavégzés ne időközönkénti, hanem rendszeres, folyamatos tevékenység legyen, ami beépül az óvodai mindennapokba.

A munka megosztása során fontos feladatnak tartjuk, hogy a gyermekek megtanuljanak önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani. A nagyfokú önállóság és a döntési helyzetek, döntési képességek gyakorlásának lehetőségei együtt szolgálják a gyermekek életre való felkészítését.

Anyanyelvi nevelés

- Feladatunk a szociális és kommunikációs képességek gyakoroltatása.
- A gyermekek a közösségi tevékenységek végzésekor sajátítsák el a párbeszéd és a nyelvhasználat udvariassági fordulatait.
- A gyermekek beszédkultúrájának, kommunikációs és kooperációs képességének fejlesztése.
- Ismerjék és használják a munkavégzéshez szükséges eszközök nevét.

8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógusoknak kötelező kezdeményeznie a különböző foglalkozásokat, közös tevékenységeket, és arra kell törekednie, hogy a gyermekek életkorának, fejlettségének megfelelő tevékenykedtetésekkel fejlessze együttműködő képességüket, feladattudatukat.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Célunk

- bő szókinccsel,
- fejlett kommunikációs készséggel rendelkező,
- mindennemű helyzetben megnyilatkozni tudó,
- élményeit, elképzeléseit bátran megfogalmazó gyermekek nevelése,
- akik nyelvtanilag helyesen használják a magyar nyelvet.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- játékos, cselekvéses tanulás,

- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Tapasztalataink szerint a felfedezés, a megtapasztalás élménye teszi érdeklődővé, nyitottá és a probléma iránt érzékenyvé a gyermekeket, amikor is saját élményként élik meg egy-egy helyzet megoldását.

A jövő, az egyre halmozódó információk tömege megkívánja, hogy a gyermekek a tanulás során a legfontosabb képességeket birtokolják. Programunk minden gyermekben - *akár tehetséges, akár lassan haladó típus* - megalapozza azokat a képességeket, melyek alapján örömet jelent számára a későbbi tanulás és önfejlesztés.

Az óvodapedagógus feladatai

- Olyan játékos helyzetek és tanulási alkalmak teremtése, hogy ugyanaz a tevékenység vagy összefüggő tevékenységsor mind a gyermekek egyéniségének, mind pedig fejlettségi szintjüknek megfelelően kösse le érdeklődésüket és aktív szellemi-testi energiáikat.
- Differenciálás és integráció a játékban való tanulás folyamatában.
- A gyermekek képességeinek optimális kibontakoztatása intenzív egyéni fejlesztéssel.
- Úgy tervezze meg a tevékenységeket, hogy azok minél több érzékszervre hassanak: látás, hallás, mozgás, verbális kommunikáció..., mindezek együttesen szolgálják a tanulást.
- Amilyen gyakran csak lehet, tervezzen cselekedtető és gondolkodtató tevékenységeket annak érdekében, hogy felkeltse a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, erősítse a gyermekek szándékait és kezdeményezéseit.
- A „*valamit megtanulás*” a gyermek részére spontán, a „*valamit megtanítás*” a mi részünkről tudatos, tervszerű tevékenység.

Az óvodai tanulás jellemzői

- épít a gyermeki kíváncsiságra,
- az aktivitását „felhasználja”,
- értékeli a kreatív megoldásokat,
- a játékba integrált, cselekvéses gondolkodási formák lehetőségeit teremti meg,
- egyénhez mérten értékeli,
- örömteliséget biztosít,
- felhasználja a meglévő ismereteket,
- egyformán tartja jelentősnek a különböző képességeket, készségeket és a meglévő tudást,
- folyamatosan és fokozatosan várja el az együttműködést, a feladattartást, az irányíthatóságot.

Ez így, együtt biztosítja

- az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését,
- a differenciálást,
- magát az érzelmi légkört (*ami az óvodás gyermek alapigénye*),
- a játék elsődlegességét, kiemelt hangsúlyát, valamint
- az együttműködő, felelősséget vállaló, óvodai normákat, szokásokat,
- erkölcsiséget figyelembe vevő légkört.

Ebben a korban a tanulás és a játék nem különíthető el egymástól. A gyermekek úgy tanulnak, ahogyan játszanak. A tanulás utánzással, kipróbálással, kitalálással történik. Többnyire észrevétlen marad, mert nem szándékos és nem tudatos.

Óvodánkban a tanulás a gyermekek egyéni fejlettségét figyelembe véve

- egyrészt **spontán**, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja (*ösztönös, önkéntelen*),
- másrészt **szervezett**, mely esetben **csoportos foglalkozásokon** vesznek részt, meghagyva a felfedezés örömeit, kreativitásuk erősödését,
- **egyéni fejlesztés** keretében is szervezhető,
- **mikrocsoportos foglalkozások szervezése** keretében is megvalósulható.

Tevékeny aktivitásukat az óvodapedagógusok megerősítő, elfogadó viselkedése befolyásolja, ismétlésre készíti. Igyekszünk őket minél több sikerélményhez, felfedezéshez juttatni, érzelmi fogékonyságukat kihasználni, erre tudatosan építeni. Ebben az önkéntelen tanulási helyzetben szokásai jól rögzíthetők, feladattartása, pontos feladatvégzése alakítható. Ezek a helyzetek nemcsak értelmi fejlődését segítik a gyermekeknek, hanem egész személyiségüket fejlesztik.

A kötetlenség egyéni vagy mikrocsoportos tevékenységet jelent, amelyben a gyermekek öntevékenyen vesznek részt, az óvodapedagógus azonban tudatosan tervez.

A kötetlenség azt jelenti, hogy a kezdeményezett tevékenységekben addig vehet részt, ameddig érdeklődése és figyelve terjed. Saját tempójában, sürgetéstől mentesen tevékenykedhet, így több időnk és lehetőségünk adódik az egyéni fejlesztésre.

A csoportos foglalkozás más magatartást kíván. Részvételük már nemcsak belső igényeiktől, hanem az óvodapedagógus által kitűzött feladattól is függ. A kötöttség azonban nem jelenti a gyermekek spontán érdeklődésének, aktivitásának korlátozását.

Ezekben a foglalkozásokon minden gyermek részt vesz. Ilyenkor tapasztalatokat szerezhhetnek a közös feladatmegoldások, az együttes tevékenységek lehetőségeiről, a türelem és az elfogadás módjairól.

A tevékenység megszervezése

Nevelési koncepciónkából fakad, hogy gyakorlatunkban a tanulás nem önálló tevékenységformaként jelenik meg. A tanulás - *mint folyamat* - a gyermek egész napi óvodai életében nyomon követhető. Ebben a folyamatban az egyes gyermek tanulási képességeinek alakulást követjük és segítjük.

Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaiból következik, hogy a gyermek cselekvéseiben: érzékszervi, mozgásos, tapintásos észlelésén keresztül tanul.

A gyermeki tevékenység motorja a játékkedv, a mozgásigény, az utánzási vágy.

A környezetében lévő ingerek aktivitásra készítik, kiváltják a hatékony viselkedés igényét, közben ismereteket szerez, készségei, szokásai gyarapodnak, tanul.

Ebben az életkorban a gyermek fejlődéséhez, fejlesztéséhez az érzelmi fogékonyság szolgál alapul. Az ismeretek, jártasságok, készségek tudatos elsajátítása - *az egyéni fejlődési ütemnek megfelelően* - egyre inkább előtérbe lép, amely által fejlődik értelme, intelligenciája.

A játékos, cselekvéses tanulás az óvodáskor végére - *óvodából iskolába való átmenet* - az óvodai élet sokszínű tevékenységeinek segítségével válik általában teljesen elkülönült, önálló tevékenységi formává.

Óvodánkban a játékos, cselekvéses tanulás alapvetően

- életszerű és érzelmi megközelítésű,
- egyéni tapasztalatszerzésen,
- élménygyűjtésen alapul,
- szabad alkotásokkal, logikai konstrukciókkal, mozgáslehetőségekkel valósul meg,
- ezzel is segítve önkifejezésük, tudásvágyuk és személyiségük természetes fejlődését.

Kedvező helyzeteket és kereteket teremtünk arra, hogy az érdeklődésüket felkeltsük és fenntartsuk: eszközökkel, könyvekkel, kirándulásokkal, megfigyelésekkel, kísérletekkel, érzelmi motivációkkal...

Helyet adunk a gyermeki megismerésben a világ felfedezésére, kíváncsiságuk, közlésvágyuk kielégítésére a tervezett anyagon túl is.

Kiemelt feladatunknak tartjuk, hogy tájékoztassuk a szülőket az óvodai tanulás tartalmáról.

Lemaradást tapasztalva igyekszünk a hiányos ismereteket pótolni, a tanuláshoz szükséges képességeket fejleszteni. Súlyosabb lemaradás esetén szakember segítségét kérjük.

A nevelési év folyamán két alkalommal biztosítjuk a szülőknek, hogy tájékoztatást kapjanak gyermekük fejlődéséről.

Anyanyelvi nevelés

- Cselekvő aktivitás és sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása annak érdekében, hogy gyermekeink képességei - saját adottságaikhoz képest - optimálisan fejlődjenek (*kommunikatív, kognitív, pszicho motoros*).
- A mondanivaló árnyalt megfogalmazásával, nyelvtanilag helyes beszéd alakítása.
- Fejlődjön beszédkedvük, bővüljön szókincsük, metakommunikációs kifejezőkészségük, önkifejező és együttműködési készségük.
- Gazdagodjon cselekvéses és szóbeli kifejezőkészségük.
- Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Feladatunk a beszéddel történő önkifejezés, gondolatközlés és gondolkodás elősegítése.
- Az óvodapedagógus a kérdéseivel is fejlessze a gyermekek gondolkodását, ösztönözze beszédre (*alkalmazza helyesen a sugalmazón kiegészítendő, rávezető kérdéseket*).
- Tudja a megismert szavak jelentését, megfelelően használja azokat.
- A szép, érthető beszéd alakítása, a megfelelő és választékos kifejezések óvodapedagógusi minta alapján történő alkalmazása.
- Az új kifejezések aktívan épüljenek be szókincsükbe.

VII. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE

Mérés

A mérést az értékelés eszközének tekintjük, pedagógiai tevékenységnek, amely során különböző módszerekkel, eszközökkel adatokat gyűjtünk. A mérést a gyermek óvoda-pedagógusai végzik.

Célunk

A mérések segítségével visszajelzéseket kapni arról, hogy gyakorlati munkánk mennyire volt eredményes, nevelő-fejlesztő tevékenységünk révén mennyire sikerült a kitűzött céljainkat megvalósítani.

Mérési módszerek

- megfigyelés,
- beszélgetés,
- gyermekmunkák elemzése,
- szociometria,
- DIFER mérés.

A módszerek megválasztásának elvei

- Méréseknél a "lágymérés" mérési módszereket részesítjük előnyben.
- Beleágyazva a mindennapi életünkbe, szükség szerint kiemelve a csoportból.
- A gyermekek megfigyelése természetes környezetükben, a megszokott társak, tárgyak között, tevékenység közben, folyamatosan, illetve célzottan történik.
- A gyermekek mérését a saját pedagógusa végzi.
- A mennyiségi mutatók helyett inkább a minőségi mutatókat használjuk.
- Minden gyermeket 5 éves korában DIFER mérőeszkővel diagnosztizálunk.
- Amennyiben további információra, adatra van szükségünk,
 - a Sindelar-féle kognitív vizsgálóeljárással mér az óvodapedagógus, vagy
 - „Amit az óvónőnek észre kell venni” vizsgálattal mér a fejlesztőpedagógus.

Milyen gyakran mérünk?

- mérjük az óvodába lépő gyermek fejlettségét,
- minden csoportban évente legalább kétszer mérjük a neveltségi eredményeket (november-január, május),
- DIFER mérőeszközzel mérünk a gyermek 5 éves korában,
- óvodáskor végén mérjük az iskolába készülő gyermek neveltségi eredményeit,
- fejlesztő pedagógus felmerülő probléma, szülői megkeresés esetén méri az adott gyermeket.

Az óvodapedagógus feladatai

- folyamatosan nyomon követi és írásban rögzíti a gyermekek értelmi, beszéd, hallás, látás, mozgásfejlődésének eredményét,
- jelzéssel él az igazgató felé, s javaslatára szakember segítségét kérjük, amennyiben bármely területet lemaradást, megakadást tapasztal a gyermeknél,
- gyermek fejlődéséről a szülőket fogadóórán, illetve a napi kapcsolattartás során folyamatosan tájékoztatja.

VIII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:
 - a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
 - b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
 - elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
 - feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
3. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.
5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

IX. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

1. Inkluzív pedagógia-integráció, differenciálás

Az inkluzív nevelési forma tágabb, mint az integrált nevelés, hisz a befogadott gyermekhez igazítja a nevelés-fejlesztés módszereit, eszközeit.

Az integráció az inkluzív pedagógia azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Inkluzív pedagógiánkban célunk a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása.

A differenciált fejlesztés a gyermekek egyéni és életkori fejlettségéhez, valamint személyiségéhez igazodó. A nevelő és fejlesztő munka tudatosan tervezett keretek között zajlik.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrálása akkor hatékony, ha a gyermekek nevelésében közreműködő pedagógusok, szakemberek összehangolják a munkájukat, s a szülővel is folyamatos kapcsolattartásra törekednek.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A differenciálás érvényesül a célokban, feladatokban, munkaformákban, módszerekben, eszközökben, az elsajátítás idejében és tempójában.

A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek esetében nem, vagy csak korlátozottan lehet építeni a spontán tanulási folyamatokra. A speciális igények figyelembevételével, az egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése a cél, melyhez fejlesztőpedagógus, illetve speciális szakképzettséggel rendelkező szakember közreműködését igényeljük.

Alapelveink

- nem teszünk különbséget gyermek és gyermek között,
- törekszünk a kirekesztés és az előítéletesség megszüntetésére,
- máság tisztelete,
- esélyegyenlőség,
- minden gyermek fejleszthető.

Az intézmény feladatai

- Nevelőmunkánkban kiemelt figyelmet fordítunk a máság elfogadására, a tolerancia és empátia fejlesztésére.
- A gyermekek személyiségének megismerése, fejlődésük nyomon követése.
- A gyermekek közötti különbségek kezelésére a differenciált, egyéni bánásmódot alkalmazzuk.
- Egyéni fejlesztési tervek alapján fejlesztjük a
 - sajátos nevelési igényű,
 - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő,
 - halmozottan hátrányos helyzetű,
 - még egy nevelési évre óvodában maradó SNI és BTMN-s gyermekeket.
- Szükség esetén speciális szakemberek segítik a gyermekek fejlődését (logopédus, gyógypedagógus).

A kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő gyermekek

- sajátos nevelési igényű gyermekek,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek,
- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek,
- kiemelten tehetséges gyermekek,
- tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek.

2. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Óvodai nevelésünkben a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk, szem előtt tartva az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának elveit és feladatait.

A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

Együttnevelésünkkel a gyermekekben az elfogadást, együttműködési és kommunikációs technikákat, az egymástól való tanulást segítjük.

Az integrált nevelés célja

- harmonikus, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyermekek között a személyiségük különbözősége,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek beilleszkedésének, fejlődésének elősegítése, esélyegyenlőségének előmozdítása.

Az integrált nevelés feladata

- a gyermek fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján,
- a fejlesztésbe speciális szakemberek bevonása,
- a fejlesztés során az egyes területek az elmaradásnak megfelelő mértékben kapjanak hangsúlyt,
- speciális differenciáló módszerek, terápiák, technikák alkalmazása a nevelés során.

Az integrált nevelés alapelvei

- az integrált nevelés során nagymértékű differenciálás szükséges,
- fontos a sajátos nevelési igénynek megfelelő környezet kialakítása,
- a megfelelő tárgyi feltételek és segédeszközök biztosítása,
- a gyermekeknek a különböző tevékenységek folyamán annyi segítséget kell adni, ami szükséges az önálló tevékenységükhöz,

- a speciális fejlesztés a gyermek szakvéleménye alapján, szakember bevonásával történik,
- a gyermek fejlesztési tervét a fejlesztésével megbízott pedagógus (logopédus, gyógypedagógus) készíti el,
- rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel (információcsere a gyermek fejlődéséről).

Az integrált nevelés előnyei a sajátos nevelési igényű gyermekek számára

- az együtt tevékenykedés, a kölcsönös kommunikáció, a mindennapi együttélésben megtanulják a társak magatartás mintáit, szokásait,
- a gyermekközösségben, a többi gyermeket követve fejlődik önállóságuk,
- a közösségben megtanulják elfogadni és elfogadtatni a másságukat,
- a másokkal való együttműködésnek többféle technikáját sajátíthatják el,
- a gyermek szocializációja abban a természetes közegben zajlik, amelyben későbbi élete során is élni fog.

Az integrált nevelés előnyei a többi gyermek számára

- a sajátos nevelési igényű gyermekkel együtt nevelt gyermekek megtanulják elfogadni az egyéni különbségeket,
- megismerik a másságot, megtapasztalják, hogy mindenkinek vannak erősségei és gyengéi,
- megtanulnak odafigyelni másokra, megtanulják a másikat tiszteletben tartó segítség formáit, technikáit.

Fejlesztés

A szakértői bizottság szakvéleménye

- kijelöli a terápia fő lépéseit, feladatait, fejlesztendő területeit,
- a fejlesztést külső szakemberek végzik (gyógypedagógus, logopédus),
- egyéni fejlesztési terv alapján történik.

3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján

- az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít,
- társas kapcsolati problémákkal,
- tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd,
- közösségbe való beilleszkedése, továbbá
- személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat,
- de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Célunk

- a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a differenciáló pedagógia és a szakszolgálat munkatársainak bevonásával a fejlődés megindítása, elősegítése, felzárkóztatás.

Fejlesztés

A szakértői bizottság szakvéleménye

- kijelöli a terápia fő lépéseit, feladatait, fejlesztendő területeit,
- a fejlesztést fejlesztőpedagógus végzi,
- egyéni fejlesztési terv alapján történik.

4. Tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek nevelése

Azon sajátos nevelési igényű/illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek esetében, akinél a felmentést engedélyező szerv, szakértői bizottság javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentést, ezáltal a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, akkor számára az óvoda

- a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl,
- a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális elérésére irányuló,
- az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít,
- a fejlesztést óvodapedagógus végzi,
- egyéni fejlesztési terv alapján történik.

5. Tehetséges gyermekek nevelése

Vannak gyermekek, akinél már igen fiatal korban feltűnik, hogy adottságai valamely területen az átlagnál lényegesen jobbak.

Tehetséges az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és fellelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Feladatunk

- minden gyermek megfigyelése,
- azon gyermek felmérése, aki bizonyos területen tehetségesnek mutatkozik (*Megfigyelési szempontok a gyermek érdeklődési területének megállapításához, valamint a speciális adottságainak felfedezéséhez a tehetségterületek figyelembevételével*),
- tehetségének kibontakoztatásához - lehetőségeinkhez mérten - biztosítjuk a megfelelő tárgyi feltételeket,
- keressük a továbbfejlesztés módjait.

6. Különleges ellátást igénylő gyermekek nevelése

6.1. Diabéteszes gyermekek ellátása az intézményben

Az intézményben a szülő külön kérelme alapján biztosítjuk az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek speciális ellátását.

Az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek speciális ellátási folyamata

- Szülői kérelem benyújtása az intézmény igazgatójának, mellékelni szükséges a szakorvosi javaslatot.
- Szülői nyilatkozat kitöltése a diétás étrend biztosításáról.
- A kérelem, a szakorvosi javaslat megküldése a diétás étkezést biztosító szolgáltató dietetikusának az intézmény igazgatójának a feladata.
- A csoport béli szülők tájékoztatása az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermek speciális ellátásáról.
- A gyermek rendszeres vércukorszint mérése szakorvosi előírás szerint, a munkaköri leírásban delegált feladatokkal megbízott pedagógus vagy más nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő foglalkoztatott által és felelősségével.
- Az intézményben mért adatok pontos dokumentálása.
- Az ellátáshoz szükséges eszközök, gyógyszerek megfelelő, felelősségteljes használata, kezelése, tárolása.
- A szakember által előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadása, majd ennek dokumentálása.
- Megfelelő, előírás szerinti időben történő étkezés biztosítása.
- Folyamatos kapcsolattartás, együttműködés a szülővel és a szakemberekkel.
- A feladatot végző pedagógus vagy más nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő foglalkoztatott munkaköri leírásának kiegészítése az elvégzendő feladatokkal.

- Vezetői átruházott hatáskörben intézményi felelős delegálása a feladat megszervezésére és ellenőrzésére, az egészségügyi szakemberekkel való folyamatos kapcsolattartásra a munkaköri leírás alapján.
- Az intézmény foglalkoztatottjai részére biztosítani szükséges az Oktatási Hivatal által szervezett képzésben való részvételt.

6.2. Allergiás gyermekek ellátása az intézményben

86

A köznevelési intézménynek a gyermekek egészségének megőrzésére fokozott figyelmet kell fordítania.

A szülő feladata

- Az eljárásrend függelékében szereplő adatlap kitöltése, a gyermek orvosa által kiállított „Igazolás a diagnosztizált allergiás megbetegedésről” dokumentum leadása a gyermeket nevelő intézmény igazgatójának, mely adatlap és igazolás a gyermek személyi anyagába kerül be.
- Gyermek állapotáról folyamatosan tájékoztassa a gyermekét nevelő pedagógusokat.
- Szülői hozzájárulás megadása az EpiPen adrenalininjekció beadásához, amennyiben a kialakult allergiás tünetek esetén erre szükség lehet.
- A gyermek kezelőorvosának elérhetőségének a biztosítása.

Az igazgató feladata

- Az anafilaxiás sokk óvodai kezelésének speciális eljárásrendjének kidolgozása, az intézmény foglalkoztatottjainak tájékoztatása az allergiás gyermekek ellátásának törvényi előírásairól.
- A szülők tájékoztatása az intézmény feladatairól orvos által diagnosztizált allergiás gyermek nevelése esetén.
- Kapcsolattartás az egészségügyi ellátórendszerrel.

Az allergiás gyermeket nevelő pedagógus feladata

- Az allergiás gyermek adatainak bekérése a szülőktől.
- Az intézmény foglalkoztatottjainak tájékoztatása, hogy
 - milyen allergiában szenved a gyermek,
 - annak mik lehetnek a tünetei,
 - mit kell tenniük anafilaxiás reakció kialakulása esetén,
 - hol található a csoportban az auto-injektor, illetve
 - mire kell fokozott figyelemmel lenni a gyermek intézményben való tartózkodása idején.
- Az EpiPen/ illetve EpiPen Jr injektor helyének kijelölése és láthatóvá tétele a csoportszobában, annak érdekében, hogy a helyettesítő pedagógusok is ismerjék azt.
- A pedagógus magyarázza el a csoportjába járó gyermekeknek, hogy adott gyermek ki van téve az anafilaxiás sokk kockázatának, ha az érintett gyermek veszélyes allergénnel érintkezik. A korosztálynak megfelelően készítse fel őket, hogy jelezzék, ha problémát tapasztalnak, szóljanak a pedagógusnak.
- Ellenőrizze időről időre az auto-injektor fecskendőjét, hogy az oldat továbbra is tiszta és színtelen.
- Szülők tájékoztatása a betegség ismertetésével/bemutatásával - akár egészségügyi ellátásban dolgozó meghívásával -, a betegséggel kapcsolatos intézményi feladatokról.

7. Szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

7.1. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése

Mindenkori feladatunk a gyermekek szociálisan hátrányos/halmozottan hátrányos helyzete miatti támogató tevékenység folytatása.

Kiemelt figyelemmel vagyunk a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek iránt, szorgalmazzuk, hogy rendszeresen járjanak óvodába, ahol szükségleteik kielégítése, gondozásuk biztosított.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére az egyéni fejlődési ütemükhöz igazított egyéni fejlesztési tervet készítene az óvodapedagógusok.

Fontosnak tartjuk a gyermekek egyéni képességeit figyelembe vevő differenciált fejlesztést, felzárkóztatást, játékos tevékenységek által.

A szülőkkel való együttműködés, a szülők és a pedagógusok közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Célunk

- eltérő szociális kultúrájuk, hátrányos helyzetük miatt eltérő fejlődési ütemük figyelembevételével, egyénre szabott, differenciált fejlesztés biztosítása,
- a rendszeres óvodába járás elérése,
- az igazolatlan hiányzások minimalizálása.

Hátrányos helyzet leggyakoribb okai

- környezeti hatások (*lakókörnyezet*),
- anyagi (*munkalehetőség*),
- egészségügyi (*betegség*),
- gyermek személyiségében rejlő okok (*nevelés*),
- szülő alulképzettsége.

X. GYERMEKVÉDELEMSEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TE- VÉKENYSÉG

A gyermekvédelmi munkát a humánus, segítőkészség, a megértés és a támaszkodás jelenti. A gyermekvédelmi munka fő céljának a prevenciót tekintjük, amely során szeretnénk megakadályozni a veszélyeztetett státusz kialakulását.

Fontos a család tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése és ezzel együttesen a gyermek iránti felelősség ébren tartása. Tapintatos, személyes kapcsolatot szükséges kialakítani azokkal a családokkal, akik segítséget kérnek, vagy segítségre szorulnak.

A kedvezőtlen szociális, gazdasági és családi hatások, az értékek és a normaválság, az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt növekszik a feszültség szintje és csökken a feszültségtűrő képesség, ami a családi otthonokban érezteti hatását és leggyakrabban a gyermekeken vezetődik le. A fentiek káros hatása megjelenik az óvodában is, a gyermekek teljesítmény-, magatartás-, és kapcsolatzavarainak formájában.

Az óvodai gyermekvédelem az egyik legfontosabb jelzőrendszer, hiszen a gyermekek minden problémája (*éhsége, agresszivitása, szorongása, hiányzások...*) itt érzékelhető először.

Megelőzés (prevenció) és színterei

WHO háromfázisú értelmezése

- *Az elsődleges megelőzés:* a probléma, a konfliktus kialakulásának megelőzése magába foglalja az univerzális alapellátási formákat.
- *A másodlagos megelőzés:* magába foglalja a célzott segítségnyújtást, illetve a probléma kialakulását követően a veszélyeztetett gyermekek családon belüli, vagy más elhelyezési helyen történő gondozását.
- *A harmadlagos megelőzés:* speciális ellátásokat jelent, be kell avatkozni, hogy megszűnjön az ártó magatartás.

A gyermeki jogok érvényesülése a nevelésben résztvevőkön múlik.

A gyermek- és ifjúságvédelmi munka koordinálása az intézmény igazgatójának a feladata. Az igazgató felkérésére végzi a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat a megbízott óvodapedagógus.

Az igazgató feladatai

- A gyermek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítése és az érvényesülés ellenőrzése.
- Ismerje és ismertesse meg az intézmény foglalkoztatottjaival a gyermekvédelemről szóló törvényben foglaltakat.
- Segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos ismereteinek bővítését.
- Nyújtson segítséget a gyermekekkel kapcsolatos problémák megoldásában, a gyors, hathatós intézkedés végrehajtásában.
- Szükség esetén - *a családon belüli körülmények figyelembevételével* - javaslatétel a család bevonására a szociális segélyezettek körébe.
- A gyermekkel kapcsolatos adatok védelme. A hivatali titoktartási kötelezettség betartása/betartatása.
- Építsen ki partnerkapcsolatot a gyermek- és ifjúságvédelmi szervekkel és szakemberekkel.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladata a megelőzésben

- Szükség esetén fogadóórát tart.
- Összehangolja a gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységet az óvodapedagógusok között.
- A hátrányos és veszélyeztetett gyermekek felmérése az óvodapedagógusok közreműködésével, a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség súlyosságának mérlegelése. Szükség esetén javaslattétel a további teendőkhöz.
- Feljegyzi a Nyilvántartásba vett gyermekekkel, illetve a családokkal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményeit.
- Folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszűnés okait.

- Nevelési év elején elkészíti a gyermekvédelmi munkatervet az adott évre, nevelési év végén értékelést készít.
- Kapcsolattartás a Pilismarót Község Önkormányzat Család- és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársával.
- Rendszeresen részt vesz a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat esetmegbeszélésein.
- Munkájáról, az ügyek intézéséről az óvoda igazgatóját és az adott gyermek pedagógusait folyamatosan tájékoztatja.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban ismerje meg.
- Kísérje figyelemmel a családban jelentkező problémákat, a gyermek elmondásai, észlelt pszichés diszpozíciói alapján, tartson folyamatos kapcsolatot a szülőkkel (*szükség esetén családlátogatás szervezése...*).
- Kísérje figyelemmel a hátrányos és veszélyeztetett gyermek fejlődését.
- Az egyéni lemaradásokat igyekezzen csökkenteni, a tehetséggondozást megvalósítani, illetve elősegíteni.
- Segítse a gyermekeket abban, hogy
 - sikeresen beilleszkedjenek az óvodai közösségbe,
 - meglévő képességeik kibontakozhassanak,
 - hiányzó képességeik fejlesztése folyamatos legyen.
- Ha a gyermek veszélyeztetettségét észleli, kötelessége jelezni a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősnek, az igazgatónak.
- Észlelnie kell a gyermekek viselkedésében, rendezettségében megjelenő változásokat.
- Biztosítsa a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az intézményben, szükség esetén védő-óvó intézkedésekre tegyen javaslatot.
- Segítse elő az integrált nevelést a gyermek problémái szerinti súlyossági foknak megfelelő ellátási formában.
- A rendszeres óvodalátogatást kísérje figyelemmel, szükség esetén jelezze az igazgatónak hiányzást az igazgatónak.

- A szülőkkel együttműködő kapcsolat kialakítása, a szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése.
- Fontos a prevenció kiterjesztése minden gyermekre.
- Folyamatos kapcsolattartás az intézmény gyermek- és ifjúságvédelmi felelősével.
- A titoktartási kötelezettség minden családot érintő kérdésben érvényesüljön.

A gyermekvédelmi munka hatékonyságát az alábbiakkal segítjük elő intézményünkben

- Szülői értekezletek, nyílt napok, óvodai rendezvények szervezése, a családok bevonása a programjainkba.
- Családi kirándulások, igény szerint munkadélutánok szervezése.
- Gyermeki és szülői jogok ismertetése a nevelési első szülői értekezletén.

XI. ZÖLD ÓVODA ALPROGRAM

Óvodánk pedagógiai programjának **alappillérei**

- a környezeti nevelés,
- az egészséges életmódra nevelés és
- a testi nevelés.

E három terület szoros kapcsolatban van egymással, hiszen egészséges környezetben, sok mozgással, játékos módszerekkel tudjuk megfelelően fejleszteni a gyermekek egész lényét, test-lelki kiteljesedését.

Kiemelt területként kezeljük a környezeti nevelést. A környezet megismerése, megszerettetése és védelme hosszú folyamat. Az óvodai nevelés - a családi nevelés mellett - a legalkalmasabb arra, hogy megkezdődjön a környezethez való pozitív viszony alapozása, alakítása. Olyan viselkedésmintákat közvetítünk, amelyek elsősorban az érzelmeiken keresztül hatnak a gyermekekre. Céljaink megvalósulása érdekében változatos, játékos, motiváló, cselekedtető és aktivitásra készítő tevékenységeket szervezünk.

A természetszerető, környezetkímélő magatartás, a pozitív viszonyulás személyiségbe történő beépülését az óvoda csak a családok megnyerésével, a közös törekvések eredményeként valósíthatja meg.

A gyermek lényét az érdeklődés, a megismerési vágy hatja át, a világ felfedezése motiválja fejlődését. Érdekli minden jelenség, történés, tárgy, amivel csak kapcsolatba kerül. A pozitív és negatív tapasztalatok élményei, az általuk keltett érzelmek ösztönzik az összefüggések keresésére. A viselkedésminták, attitűdök elsajátítása közvetlen tapasztalatok útján történik, modellkövetéssel: elleséssel, megfigyeléssel, utánzással. Fontos a személyes példamutatás.

A tanulási folyamatban meghatározó, hogy a gyermekek jól érezzék magukat, melyet az életkori sajátosságaik biztosítanak számukra: a kíváncsiság, az érdeklődés,

a motiváltság, a bizalom, a jókedv, a humor, a cselekedtetés, a találgatás lehetősége, a tévedés szabadsága, a felfedezés, a megtalálás, az alkotás, az együttműködés és a játék öröme.

Az óvodás korosztály nagyfokú érzelmi beállítottságára, nyitottságára alapozva juttatjuk őket olyan tapasztalatokhoz, ismeretekhez, melyek által megtanulják az élőlényeket tisztelni, a természet és az ember munkája révén létrehozott értékeket védeni, becsülni. Ennek egyik alapvető módja a közvetlen tapasztalatszerzés. Feladatunk, hogy a természet szépségeire rácsodálkoztassuk gyermekeinket.

Hisszük, hogy a mindennapjainkba becsempészett környezeti nevelés hosszú távon meghozza gyümölcsét, és sikerül megalapoznunk egy olyan környezetbarát generáció felnövekedését, amely felismeri felelősségét környezete, ezáltal saját jövője alakításában.

Célunk

- Egy környezetbarát, zöld óvoda működtetése, az „Örökös Zöld Óvoda” cím fenntartása.
- Az élő és élettelen környezet megismertetése, a természeti és társadalmi lakókörnyezethez fűződő pozitív érzelmi viszony megalapozása.
- Sokrétű tevékenység biztosítása, melynek során átéli a gyermekek a felfedezés örömét, megtapasztalják környezetalakító munkájuk eredményét.
- Viselkedésükben jelenjenek meg környezet-harmonikus jártasságok, készségek.
- Közvetlen tapasztalataikon, „érzelmi” kötődésükön keresztül jussanak el környezetük megbecsüléséhez, védelméhez.
- A gyermekek érdeklődésére, cselekvési vágyára, érzelmi vezéreltségére alapozva korszerű szokásrendszert, gondolkodásmódot és viselkedés-kultúrát alapozunk.

Feladatunk

- Az életkori sajátosságoknak, a helyi adottságoknak megfelelő műveltségtartalmak kidolgozása, sokféle tevékenység és élmény biztosítása.

- A nevelési területek és tevékenységi formák komplexitásának biztosítása.
- Konkrét cselekvésbe ágyazott összefüggéseket felfedeztetni: ökológiai szemléletmód alapozása, miszerint minden mindennel összefügg a természetben.

Konkrét céljaink

- Az élő és élettelen természet szeretetének, tiszteletének és megóvásának elsajátítása az ökológiai szemléletű nevelés következtében.
- Az egészséges életmód szokásainak, szabályainak rögzítése és igényé fejlesztése.
- A gyermeki személyiség minden irányú fejlődésének megalapozása.
- A biztonságos életvitel szokásainak kialakítása.
- A környezetkultúra szokásainak alakítása.
- A társadalmi és egyéni lét fenntartásához és gyakorlásához szükséges képességek kialakítása, fejlesztése.
- Szokások, hagyományok ápolása.
- Képességek kibontakoztatása, fejlesztése.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.

A környezeti nevelés áthatja az óvodai élet egészét. Elsősorban szokásokon, a hétköznapi apró történésein keresztül érvényesül, és nem kampányjellegű. Itt alapozódnak meg a cselekvési és magatartási szokások, az emocionális viszonyok, valamint az elemi tapasztalatok a környezettel kapcsolatban.

Az a feladatunk, hogy gyermekeink figyelmét minden nevelési területen a környezet felé irányítsuk. Olyan érzelmi alapozottság, érdeklődési kedv felkeltése a világunk iránt, amely kedvező alapja lehet a környezettudatos életmódnak. A növény- és állatfajok tisztelete, megbecsülése, a szülőföld, a hazai táj, a lakóhely, az itt élő emberek, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeinek megismerése, szeretete és védelme vezet el a környezettel való pozitív viszony kialakításához. A gyermekek később egyértelműen és semmi mással össze nem tévesztett fogalomként értsék meg, mi a hazaszeretet.

A természet érzelmi és értelmi megközelítése egyszerre történik, de a hangsúly általában az egyik oldalon van, és ez nem életkor függvénye. A kisgyermekes esetében természetesen az érzelmi oldalnak kell dominálnia. Legelőször az intellektuális érzelmekre kell hatnunk.

Programunk összeállításánál arra törekedtünk, hogy olyan rendszeres tevékenységeink legyenek, melyek a szokások alakítását segítik elő, alkalmakhoz kötődnek, és ezek az élményszerűségét erősítik.

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítjuk a gyermekek számára a közvetlen tapasztalatszerzést, hiszen semmivel nem pótolhatók a szabadban tett séták, kirándulások.
- Biztosítjuk a pozitív érzelmi viszonyulások kiépülését úgy, hogy a negatív érzelmekhez kapcsolódó tapasztalatok is felhasználható ismeretként funkcionáljanak. Vigyázunk arra, hogy a negatív érzelem hatására ne alakuljon ki félelem, rettegés a tárgyak, állatok, növények iránt.
- A gyermekek tenni akarását a környezeti nevelés szolgálatába állítjuk, melyek hatására kialakul egy életszemlélet, életvitel. Képet kapnak arról, hogy hogyan kell, hogyan jó élni.
- A természettel kapcsolatosan kialakult íratlan szabályokat a szokás szintjére emeljük (*pl.: nem bántjuk az állatok lakhelyét...*).
- Minél több lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek a természet szépségeit, hangulatait a gyakorlatban tapasztalják meg. A látottak, hallottak helyes irányítással értéket jelentenek a gyermekeknek, és ez lesz az alapja a felnőttkorra kialakuló természetbarát magatartásnak, természetvédelemnek.
- Lehetővé tesszük a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket biztosítunk a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

